

Datum
2022-08-17Instans
Lokalförsörjningsnämnden

Lokalförsörjningsnämndens ledamöter och ersättare kallas härmed till sammanträde i Lokalförsörjningsförvaltningen Sturegatan 36, **tisdagen den 23 augusti 2022 kl. 13:15**

Lokalförsörjningsnämndens sammanträde är öppet för allmänheten (utom vid ärenden som avser myndighetsutövning eller sekretess)

Helene Sandberg	Anders Waldau
Lokalförsörjningsnämndens Ordförande	Förvaltningschef

Förhinder anmäls alltid till Malin Grahamstad, 033 357385 eller via e-post: malin.grahmstad@boras.se

Ärende

1. Upprop och val av justerande ledamot och dennes ersättare
2. Godkännande av föredragningslistan
3. Delegationsbeslut 2022-08-23
Dnr 2022-00002 1.1.3.1
4. Förvaltningen informerar 2022-08-23
Dnr 2022-00003 1.1.3.1
5. Rapport om byggprojekt
Dnr 2022-00004 1.1.3.1
6. Budget 1 2023
Dnr 2022-00216 1.2.4.1
7. Budgetuppföljning 10-dagars
Dnr 2022-00113 1.2.4.1
8. Riskanalys 2023
Dnr 2022-00261 1.2.4.1
9. Intern kontrollplan 2023
Dnr 2022-00262 1.2.4.1
10. Anslagsframställan Kristinegränd vård- och omsorgsboende
Dnr 2021-00398 2.6.1.1
11. Antagande av entreprenör Kristinegränd vård- och omsorgsboende
Dnr 2022-00265 2.6.1.1
12. Köp av fastigheten Klibbskivlingen 3 (Klintesväng 10)
Dnr 2022-00223 2.6.1.3
13. Yttrande över remiss Miljöprogram
Dnr 2022-00200 1.1.3.1

Malin Grahamstad
Handläggare
033 357385

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2022-00002 1.1.3.1

Delegationsbeslut 2022-08-23

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att lägga redovisade delegationsbeslut till handlingarna.

Ärendet i sin helhet

Redovisning av delegationsbeslut:

1. Delegationsbeslut för tillfälliga klassrum Bodaskolan
2. Anbudsöppning Viskastrandsgymnasiet – Belysning
3. Anbudsöppning Tullenskolan Virvelvinden

Beslutsunderlag

1. Delegationsbeslut för tillfälliga klassrum Bodaskolan
2. Delegationsbeslut Anbudsöppning Viskastrandsgymnasiet – Belysning
3. Delegationsbeslut Anbudsöppning Tullenskolan Virvelvinden

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Thobias Mattsson
Handläggare
033 357672

Delegationsbeslut för tillfälliga klassrum Bodaskolan

Delegationsart

Delegationsbestämmelser 2022 ärende 4.4 hyresavtal.

Beslut

Lokalförslörjningsförvaltningen beslutar att teckna avtal avseende lokalen på Hässlehus 12 i enlighet med gällande delegationsbestämmelser 2022 4.4c, under förutsättning att Grundskolenämnden godkänner avtalsförslaget.

Sammanfattning

2022-05-06 inkom framställan om att utreda kostnader och möjlighet till inhyrning av lokaler till Bodaskolan åk F-6 i närliggande fastighet. Detta är för att tillgodose verksamhetens behov.

Lokalförslörjningsförvaltningen har nu utrett och kommit fram till att hyra lokalen i 1 år från och med 2022-08-01.

Beslutsunderlag

1. Avtalsförslag

Beslutet expedieras till

1. Grundskolenämnden

Lokalförslörjningsnämnden

Thobias Mattsson
Avd. chef Hyres- och förvaltningsavdelningen

Nytt hyresavtal Lokalförjärningsnämnden

Fastighet	Hässlehus 12	
Adress	Våglängdsgatan 3	
Hyresvärd	Borås Pastorat	
Yta	ca 120 kvm	
Hyra	120 000 kr/år	
Index	0%	
Avtalstid	2022-08-01 - 2023-07-31	Avtalet upphör 20230731 för avflyttning
Prel. Inflytt/tilträde	2022-08-01	
Moms	Inkl.	
Anpassningar	Kostnader för anpassningar kan tillkomma och ingår ej	

Hyra Grundskolenämnden

Klass	Standard
Schablonhyra	86 520 kr/år

Malin Grahmstad
Handläggare
033 357385

Delegationsbeslut anbudsöppning Viskastrandsgymnasiet - belysning

Delegationsart

Delegationsbestämmelser 2022 ärende 5.4 anbud

Beslut

Enhetschef Björn Arvidsson öppnar anbud i enlighet med gällande delegationsbestämmelser. Beslutet avser anbudsöppning Viskastrandsgymnasiet – belysning.

Beslutsunderlag

1. Anbudsöppningsprotokoll

Lokalförsljningsnämnden

Björn Arvidsson
Enhetschef Drift- och
förvaltningsavdelningen

Upphandling

Upphandling: 45542 Viskastrandsgymnasiet - Belysning	Referensnr: 22/18
Organisation: Borås kommun	Start annonsering: 2022-05-19
Avdelning: Lokalförvaltningsförvaltningen	Slut annonsering: 2022-06-09 23:59
Handläggare, telefon: Helena Johansson, +4633357327	Sista anbudsdag: 2022-06-09 23:59

Anbudsöppning

Anbudsöppningsdatum: 2022-06-10	Anbudsöppningsplats: Borås Stad, Koncerninköp	Antal inkomna anbud: 1
Anbudsöppnare: Björn Arvidsson Mats Christensen Helena Johansson	Faktiskt anbudsöppningsdatum: 2022-06-10	Antal elektroniskt inkomna anbud: 1

Anbudslämnare

Organisation:	Kontaktperson:	Kommentar:
Assemblin EI AB 5560134628 Div Väst Borås	Jouni Lupala +46(0)10 472 43 09 jouni.lupala@assemblin.se	Datum: 2022-06-08 13:41

Malin Gramstad
Handläggare
033 357385

Delegationsbeslut anbudsöppning Tullenskolan Virvelvinden takrenovering

Delegationsart

Delegationsbestämmelser 2022 ärende 5.4 anbud

Beslut

Enhetschef Björn Arvidsson öppnar anbud i enlighet med gällande delegationsbestämmelser. Beslutet avser anbudsöppning Tullenskolan Virvelvinden takrenovering.

Beslutet expedieras till

1. Anbudsöppningsprotokoll

Lokalförsljningsnämnden

Björn Arvidsson
Enhetschef Drift- och
förvaltningsavdelningen

Upphandling

Upphandling: Takreovering Tullenskolan Virvelvinden	Referensnr: 22/30
Organisation: Borås kommun	Start annonsering: 2022-06-14
Avdelning: Lokalförvaltningsförvaltningen	Slut annonsering: 2022-07-12 23:59
Handläggare, telefon: Helena Johansson, +4633357327	Sista anbudsdag: 2022-07-12 23:59

Anbudsöppning

Anbudsöppningsdatum: 2022-07-13	Anbudsöppningsplats: Borås Stad, Koncerninköp	Antal inkomna anbud: 2
Anbudsöppnare: Björn Arvidsson Kjell Andersson Helena Johansson	Faktiskt anbudsöppningsdatum: 2022-07-13	Antal elektroniskt inkomna anbud: 2

Anbudslämnare

Organisation:	Kontaktperson:	Kommentar:
ROOFAB Gulteking Tak AB 5569168460 ROOFAB Gulteking Tak AB	Mats Arvidsson 0737 828163 info@roofab.nu	Datum: 2022-07-12 13:16
TBT Takläggning AB 5567881940 Försäljning	Thomas Bergqvist 0705257833 thomas@tbttak.se	Datum: 2022-07-11 13:41

Malin Grahamstad
Handläggare
033 357385

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2022-00003 1.1.3.1

Förvaltningen informerar

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att lägga informationen till handlingarna.

Ärendet i sin helhet

Lokalförvaltningsförvaltningen informerar om:

1. P-märkning
2. Simonsland
3. Det genomförda utvecklingsarbetet under mandatperioden
4. Strategiskt arbete med grundskolan (därefter förskolan)

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Richard Svanberg
Handläggare
033 357333

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2022-00004 1.1.3.1

Rapport om byggprojekt 2022-08-23

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att lägga rapporten till handlingarna och översända densamma som information till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Rapport om byggprojekt redovisas återkommande vid Lokalförsljningsnämndens sammanträde.

Beslutsunderlag

1. Rapport om byggprojekt

Beslutet expedieras till

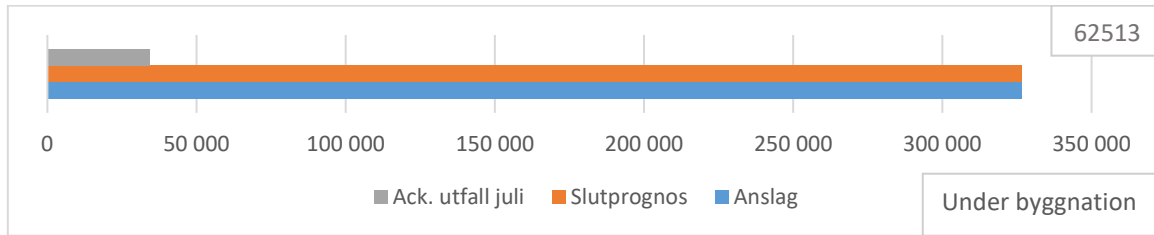
1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

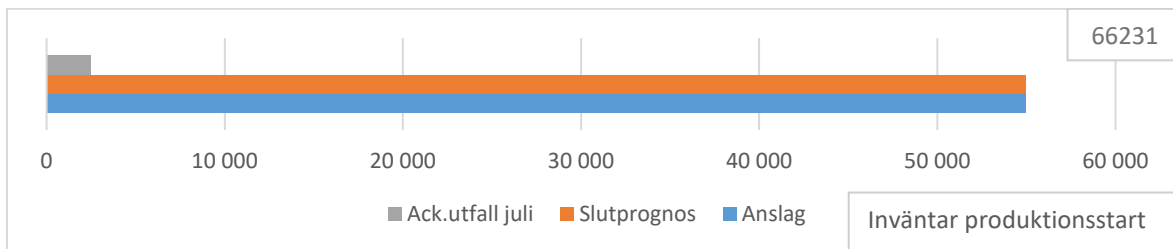
Ny skola Gässlösa, Fredriksborgskolan

Nybyggnad av F-9 skola inkl. grundsärskola och kommunikationsklass. Produktionsstart maj 2022 med färdigställande juni 2024. Arbete med bottenplatta fortsätter med gjutning av zon 1/4 innan semester. Tidplan är i fas. Upphandling av huvudbesiktningsman och övrig besiktningsgrupp pågår.

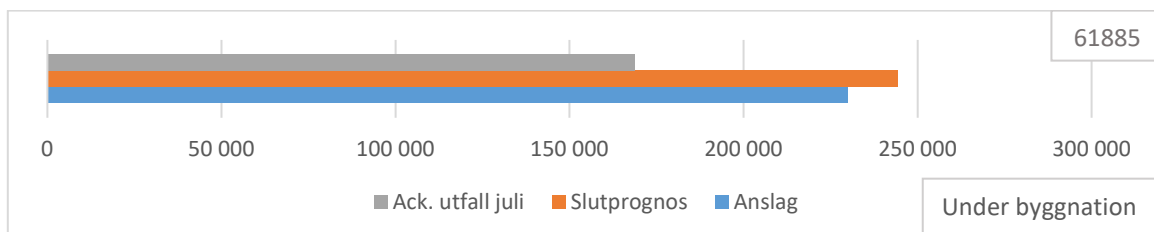
Johannelundsgatan Sol

Nybyggnad 20 lägenheter. Produktionsstart november 2022 med färdigställande december 2023. Avtalskrivning sker i slutet av augusti och därefter påbörjas detaljprojektering i entreprenörens regi.

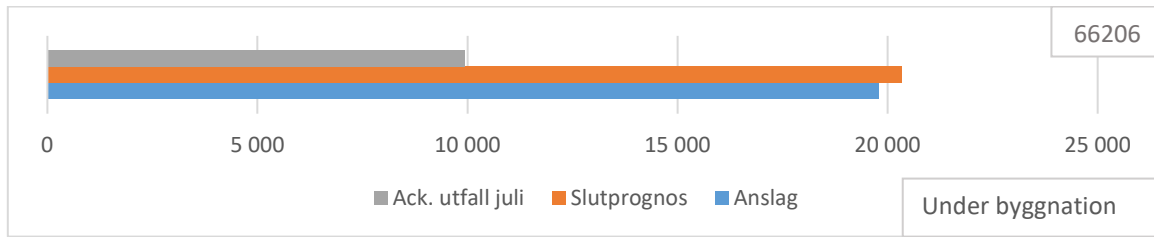
Myråsskolan om-/tillbyggnad

Utökad elevkapacitet med 1-parallell F-6. Byggstart vecka 8, 2021 med färdigställande sommaren 2023. Rivning pågår i etapp 2. Grundläggning av tillbyggnader.

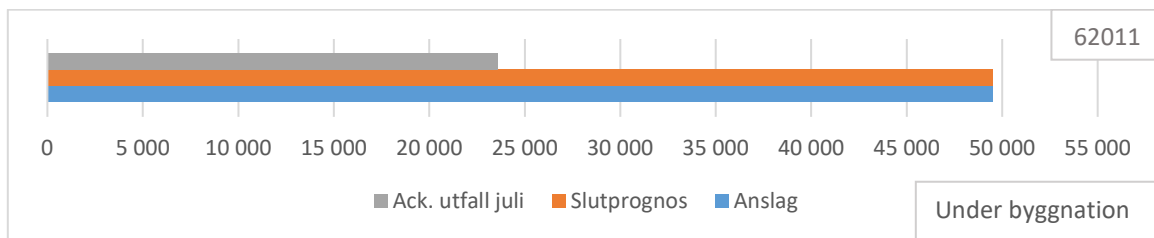
Sörmarkslidens LSS

Nybyggnad 6 lägenheter. Produktionsstart februari 2022 med färdigställande februari 2023. Nu byggs innerväggar, installationer i vägg, målning utvändigt.

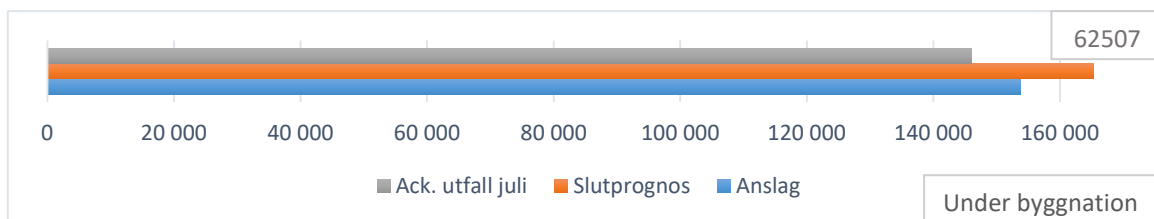
Stinebackens förskola

Nybyggnad av förskola. Produktionsstart december 2021 med färdigställande januari 2023. Produktion pågår där stommen är rest och taket är monterad. Just nu pågår det fönstermontering och invändig gipsning.

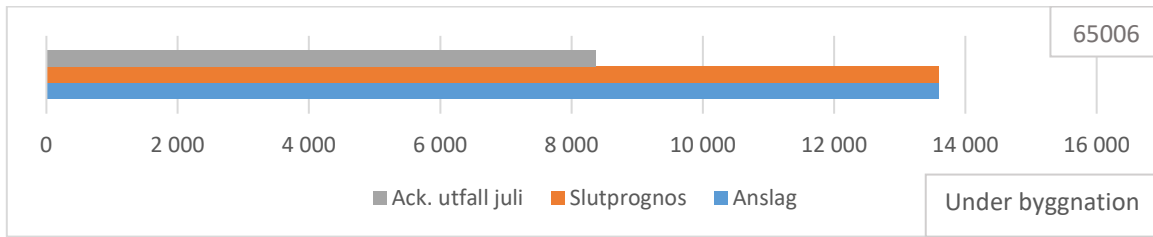
Byttorpskolan om- och tillbyggnad

Utökad elevkapacitet från 275 till 567 elever. Produktionsstart oktober 2019 med färdigställande december 2022. Etappen gällande ombyggnationen av hus A är nu slutbesiktigad och godkänd och skolan har nu börjat inreda lokalerna. Rivningsarbeten har påbörjats i hus B vilken då är den avslutande etappen som pågår fram till 12 december 2022.

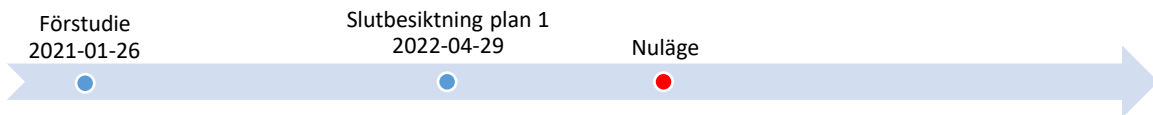
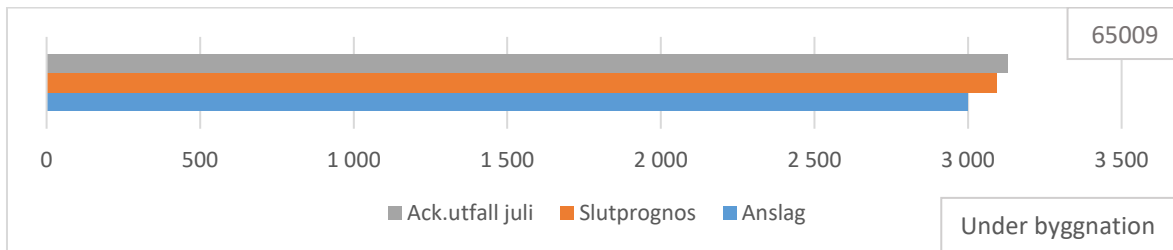
Fullmäktigesalen ombyggnad

Modernisering och uppfräschning av befintlig sal. Produktionsstart mars 2022 med preliminär färdigställande under september 2022. Slutbesiktning av byggtreprenad 4 juli. Pågående arbeten installation AV.

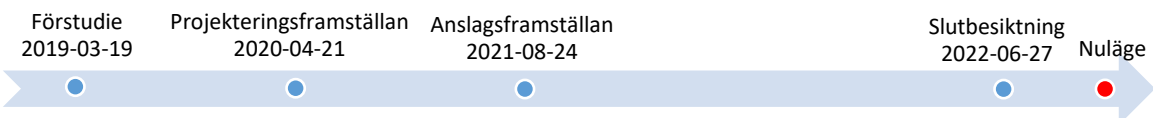
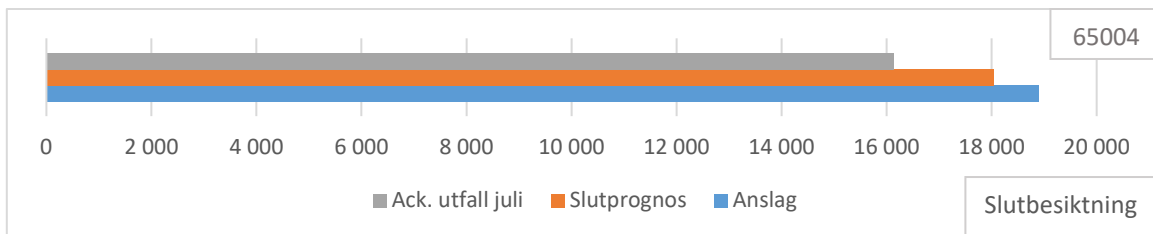
Bryggaregatan anpassning

Ombyggnation för att anpassa till Tågets verksamhet. Plan 1 är färdigställt.

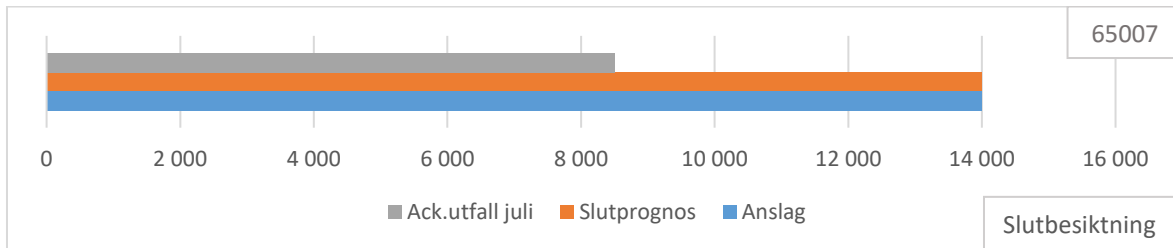
Guttasjön om- och tillbyggnad

Till- och ombyggnad för att skapa tre funktioner: sanering "Friska brandmän", bättre matsal/kök, fler arbetsplatser. Fortsatt slutbesiktning 16/8.

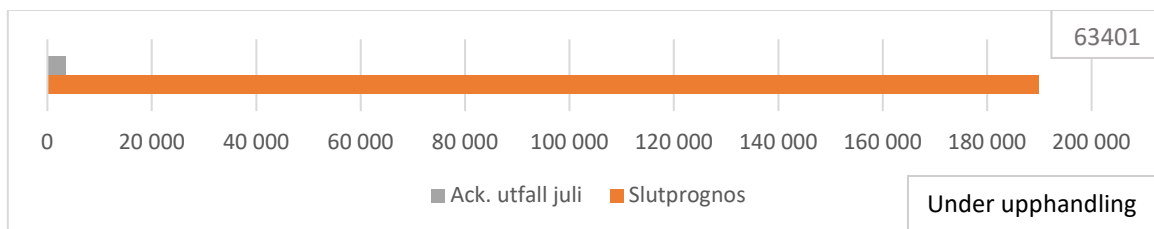
Wiskania

Renovering av tak samt nedmontering av skorsten. Produktionsstart november 2021 med färdigställande juli 2022. Rivning av yttertak samt nytt tak samtidigt som den befintliga takfoten lagas.

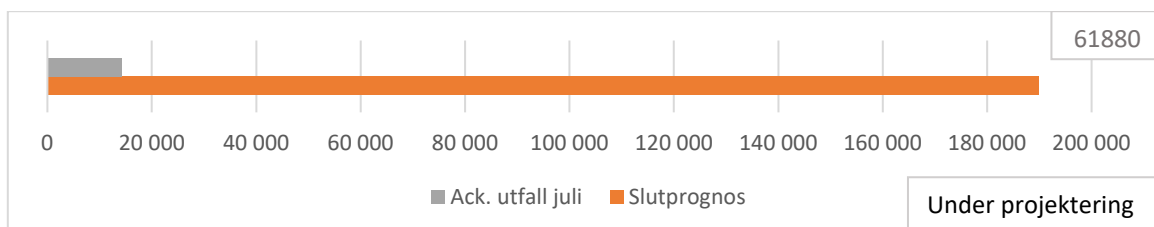
Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Nybyggnad av vård- och omsorgsboende med 90 platser. Preliminär produktionsstart mars 2023 med färdigställande januari 2025. Upphandling av entreprenaden pågår.

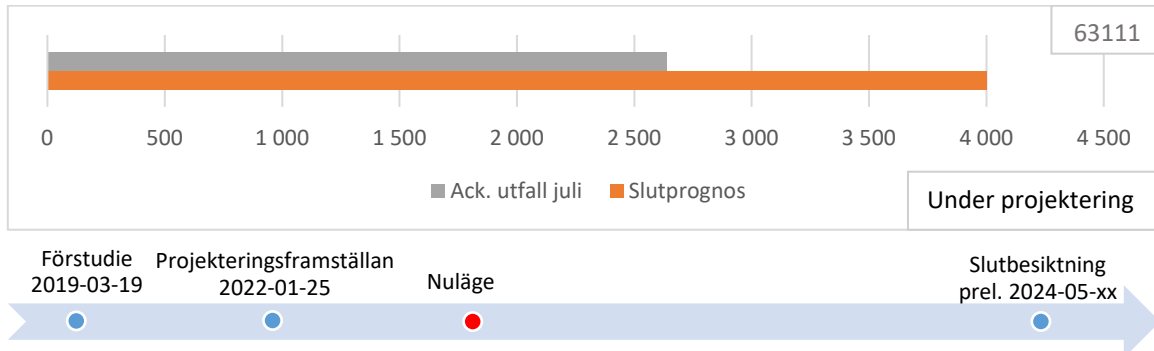
Särlaskolan ombyggnad 7-9

Till- och ombyggnation med utökning till ca 500 elever i årskurs 7-9. Bygghandlingsprojektering pågår. Provisorier och tidiga arbeten planeras. Riktkostnadskalkyl presenterad. Produktionsplanering samt evakueringsplanering pågår. Bygglovets har vunnit laga kraft. Planerad produktionsstart 6 september.

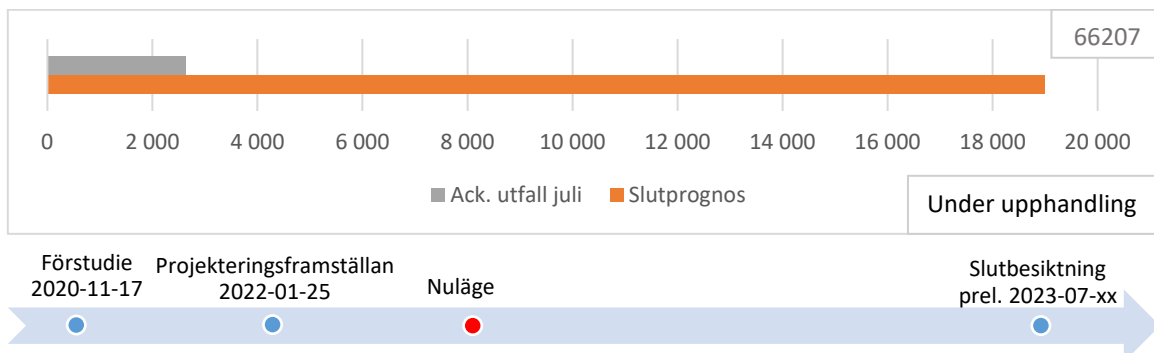
Ny ishall

Nybyggnad av ishall med två isytor på fastigheten Kilsund 4. Preliminär produktionsstart december 2022 med färdigställande april 2024. LFF leder projektering fram till färdigt förfrågningsunderlag. Bygglov beviljat. Projektering klar och förfrågningshandlingar skickas ut i början av augusti.

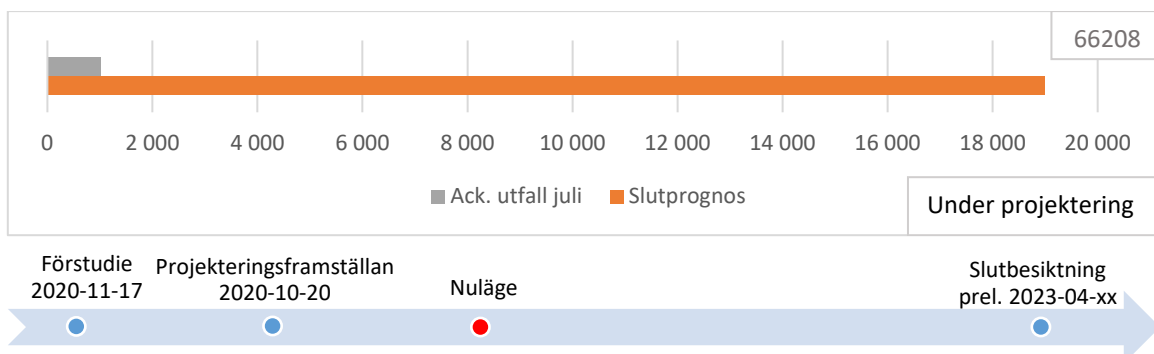
Björkbo LSS

Nybyggnad av 6 st. lägenheter med inriktning autism i Skalle, Fristad. Preliminär produktionsstart oktober 2022 med färdigställande juli 2023. Upphandling av entreprenaden pågår.

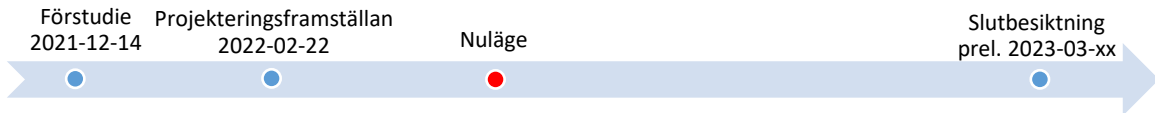
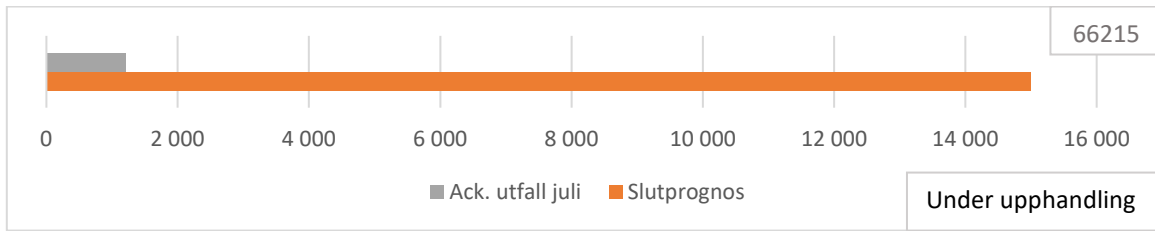
Rydsvägen LSS

Nybyggnad av 5 st lägenheter med inriktningen autism. Preliminär produktionsstart maj 2022 med färdigställande april 2023. Bygglov överklagat och Länsstyrelsen har beslutat avslå överklagan. Bygglov överklagat till Mark- och miljödomstolen. Överklagandet i Mark- och miljödomstolen nekat och bygglovets har nu vunnit laga kraft. Omprojektering av personalytor pågår och färdigställs i september.

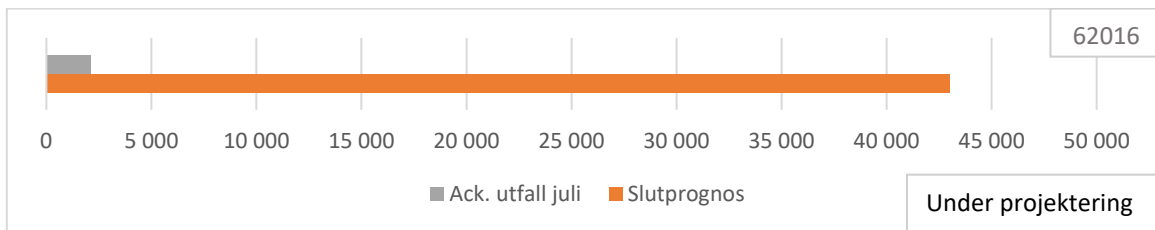
Skogslid ombyggnad

Ombyggnad av befintlig hyrd lokal till 5 st lägenheter äldreboende för LSS-boende samt till 6 st lägenheter korttidsboende SoL-boende. Upphandling av entreprenaden pågår.

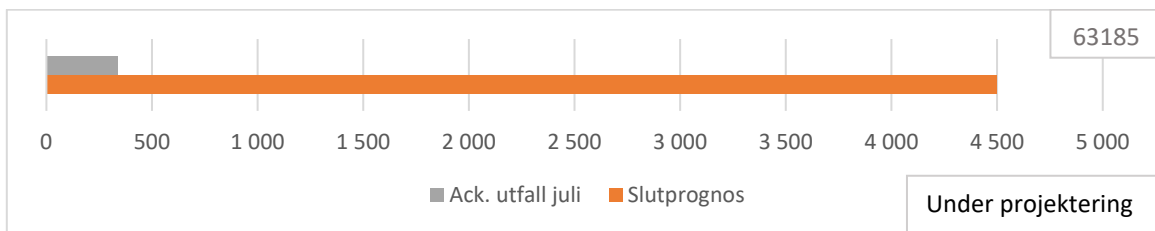
Vinkelvägens förskola (Äventyrets förskola)

Nybyggnation av förskola för 120 barn på Vinkelvägen i Sparsör. Preliminär produktionsstart slutet av 2022 med preliminär färdigställande feb 2024. Projektering pågår.

Brämhults IP tillbyggnad

Tillbyggnad av föreningslokalen för större möteslokal och kansli. Preliminär produktionsstart nov 2022 med preliminärt färdigställande april 2023. Projektering pågår.

Förstudier

Bäckängsgymnasiet campus (fd Bäckängsgymnasiet utökat lokalbehov)

Förstudie påbörjas: januari 2022

Färdigställd förstudie: juni 2022

Sven Eriksongymnasiet utökade lokaler

Förstudie påbörjas: januari 2022

Färdigställd förstudie: maj 2022

Erikslundskolan ombyggnad

Förstudie påbörjas: ---

Färdigställd förstudie: klar

Ursprunglig inriktning var energieffektivisering. Uppdraget kompletterat av verksamheten och med omfattning. Detaljplaneändring pågår.

Aplaredskolan, utökning förskola

Förstudie påbörjas: februari 2022

Färdigställd förstudie: juni 2022

Ny idrottshall Boda

Förstudie påbörjas: ---

Färdigställd förstudie: klar

Detaljplanearbete pågår.

Boråshallen ombyggnad etapp 2 (tillgänglighet)

Förstudie påbörjas: februari 2022

Färdigställd förstudie: aug 2022

Åsahagsvägens LSS

Förstudie påbörjas: maj 2022

Färdigställd förstudie: juni 2022

Gårda LSS

Förstudie påbörjas: maj 2022

Färdigställd förstudie: augusti 2022

Krokhallsberget

Förstudie påbörjas: aug 2022

Färdigställd förstudie: dec 2022

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2022-00216 1.2.4.1

Budget 1 2023

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att godkänna budgetförslaget för 2023 samt översända förslag till årsbudget och investeringsbudget till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Lokalförsljningsförvaltningen har upprättat förslag till driftbudget för Lokalförsljningsnämnden 2023 och investeringsbudget 2023.

Beslutsunderlag

1. Budget 1 2023

Samverkan

Budget 2023 har samverkats på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2022-08-15

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

BORÅS STAD

Budget 2023 - Planeringsunderlag

Lokalförsörjningsnämnden

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Utmaningar, risker och möjligheter - Omvärldsanalys	3
3 Grunduppdraget	4
3.1 Nämndens grunduppdrag.....	4
3.2 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år.....	4
3.3 Så här följer nämnden upp grunduppdraget.....	5
3.4 Samarbete för att klara grunduppdraget.....	8
4 Resurser	8
4.1 Resultat tabell.....	8
4.2 Ekonomiska förutsättningar	9
4.3 Verksamhet 2023	10
4.4 Internhyror per lokalgrupp 2023	17
5 Arbetsgivarpolitik	18
6 Investeringar	19
6.1 Grundskola inklusive fritidshem och särskola.....	20
6.2 Förskola.....	23
6.3 Gymnasieskola, vuxenutbildning och frivillig särskola	25
6.4 Äldreomsorg	26
6.5 LSS/SOL-boende	26
6.6 Kultur och Fritid	30
6.7 Kontor och personallokaler.....	33
6.8 Individ- och familjeomsorg.....	33
6.9 Lokaler för daglig verksamhet, arbetsförberedande åtgärder mm.....	34
6.10 Övriga lokaler	34
6.11 Mindre investeringar gemensamma funktioner.....	37
6.12 Förhyrningar	39

1 Inledning

Nämnden har kontinuerligt arbetat med olika utvecklingsområden för att skapa en budget i balans. Vissa av aktiviteterna är slutförda, exempelvis införandet av ett nytt internhyressystem. Vidare har ett nytt avtal avseende fastighetsskötsel tecknats med Servicekontoret. Avtalet syftar till att ha en korrekt nivå på åtgärder vilket uppfylls genom att fler av dessa kommer att avropas vid behov. Ett systemstöd för 5-åriga underhållsplaner är upphandlat och metod för kategorisering av fastigheter är framtagen och genomförd.

Läget i omvärlden påverkar verksamheten i hög grad och den stora osäkerhet som råder gör att kostnaderna för 2023 är mycket svåra att bedöma. Det ägda beståndet omfattar vid budgettillfället 266 objekt med kostnader som uppgår till ca 460 000 tkr. Detta innebär att även mycket små förändringar ger höga nominella tal. Nämnden kommer under året noggrant att följa kostnadsutvecklingen för att om möjligt skapa handlingsutrymme för eventuella kostnadsanpassningar.

Elavgifterna har ökat avsevärt för 2023. Konsekvensen av detta kommer fortsatt att analyseras under budgetberedningen.

Kostnader för omflyttningar inom stadshuskvarteret och kv Nornan 1 samt kostnader för eventuella tilläggsavtal är inte medtagna i budgeten.

2 Utmaningar, risker och möjligheter - Omvärldsanalys

Investeringar

Den utveckling vi ser på byggmarknaden skapar en osäkerhet när det gäller kostnader för planerade investeringar och underhållsåtgärder.

Hur den fortsatta kostnadsutvecklingen ser ut är svårbedömd. Enligt branschorganisationer och andra experter kan priserna fortsätta och öka, men kan även stagnera eller vika neråt. Mycket beror på råvarutillgång, utveckling av drivmedelspris, konkurrenssituation mellan olika industrier, logistik och övrig världshandel.

Vidare finns fortsatt en risk för cementbrist beroende på det tillfälliga tillstånd som Cementa fått. I det korta perspektivet blir det svårt att importera cement eftersom efterfrågan är hög och cementproducenter i Europa redan går för fullt. Sammantaget kan även annan materialbrist förskjuta planerade åtgärder.

Anbudsprocessen har också påverkats. Entreprenörer vill inte acceptera fasta priser när prisbilden framåt är så osäker. Likaså är tiden för hur långt anbudet gäller betydligt kortare än normalt. Hur entreprenörerna kommer att agera framöver är osäkert.

Det är inte endast större investeringar som påverkas utan också underhållsinvesteringar, hyresgästanpassningar m fl. Åtgärder för dessa upphandlas löpande och påverkas därför i hög grad av det rådande läget. Detta kan ge såväl negativa som positiva effekter men klart är att dessa är mycket sårbara för svängningar på marknaden.

En möjlighet att hantera de nominellt höga investeringskostnaderna är att senarelägga projekt.

Uppräkningsfaktorer

Uppräkningsfaktorerna som använts i budgeten bygger en rekommendation från SKR om en inflation om 1,8 %. Prognoser i dagsläget för 2023 varierar mellan olika instanser. EU-kommissionen prognostiserar en inflation i Sverige 2023 om 3,6 procent medan SKR i maj lämnade en prognos om 2,7 procent. Ser vi bakåt har dessa också förändrats löpande vilket ger en ännu större osäkerhet.

Energipriserna ligger på avsevärt högre nivåer än tidigare. Konsekvensen av detta är föremål för fortsatt analys i budgetberedningen.

Då fastighetsbeståndet består av ca 470 objekt får även små förändringar stora konsekvenser.

3 Grunduppdraget

3.1 Nämndens grunduppdrag

Utdrag ur reglementet:

Lokalförsörjningsnämnden har till huvuduppgift att svara för Borås Stads lokal- och anläggningsförsörjning där det inte särskilt ankommer på annan. Nämnden skall ansvara för den tekniska och ekonomiska förvaltningen och vara samordnande och verkställande organ vid ny- och ombyggnationer av verksamhetsfastigheter samt anläggningar för motion, rekreation och tävlingsverksamhet.

LFN ska pröva Borås Stads nämnder och styrelser lokal- och anläggningsbehov ur ett kommunövergripande och totalekonomiskt perspektiv. Investeringar skall beslutas av Kommunstyrelsen/Kommunfullmäktige. Samma beslutsordning gäller för inhyrningar som är långsiktiga och så omfattande att de ur ekonomisk synpunkt kan jämföras med investeringar

För att genomföra nämndens uppdrag krävs en strategisk lokalplanering för samtliga Borås Stads verksamheter. Genom nämndens Lokalplaneringsprocess som genomförs i samarbete med övriga nämnder identifieras lokalbehov i ett mycket långsiktigt perspektiv. Planeringen omfattar inte bara större investeringar och inhyrningar utan också åtgärder för att bevara fastigheternas status och därmed öka livslängden.

Eftersom livslängden för en byggnad är mycket lång krävs att investeringar görs så att framtida verksamhetsförändringar är möjliga att genomföra. För att få en effektiv fastighetsekonomi krävs ett byggande för framtiden.

Utöver lagar inom fastighetsområdet styrs också nämndens verksamhet till hög grad av lagar och riktlinjer inom de verksamheter som bedrivs i fastigheterna. En lagändring inom någon av dessa områden kan tvinga fram snabba och kostsamma åtgärder. Lagen om offentlig upphandling har mycket stor påverkan.

Nämndens verksamhet styrs i princip av samtliga Borås Stads styrdokument. Några av de politiska besluten ställer högre krav än lagkrav inom området eller på andra sätt påverkar nettokostnaderna i verksamheten.

Då verksamheten är certifierad enligt ISO 9001 och 14001 måste de kriterier som gäller för denna uppfyllas.

3.2 Så här genomför nämnden sitt grunduppdrag under kommande år

Nämnden har kontinuerligt arbetat med olika utvecklingsområden för att långsiktigt över tid skapa en

budget i balans. Vissa av aktiviteterna är slutförda exempelvis införandet av ett nytt internhyressystem. Vidare har ett nytt avtal avseende fastighetsskötsel har tecknats med Servicekontoret. Avtalet syftar till att ha en korrekt nivå på åtgärder vilket uppfylls genom att fler av dessa kommer att avropas vid behov. Ett systemstöd för 5-åriga underhållsplaner är upphandlat och metod för kategorisering av fastigheter är framtagen och genomförd.

För att få en gemensam syn på den strategiska lokalplaneringen genomför nämnden dialoger med större verksamhetsnämnderna varje år. Förvaltningen genomför på samma sätt dialog med förvaltningsledningar i respektive nämnd. I dessa diskuteras även mindre lokalfrågor som är föremål för åtgärder i ett närmare perspektiv.

Utvecklingsområden 2023

1. Rätt hyra

En aktivitet som pågår och kommer att fortsätta under 2023 är att säkra en korrekt hyresnivå för samtliga lokaler. Hyresnivåerna i respektive lokalgrupp kommer att analyseras och balanseras vid behov. Framtida kostnader såsom hyreskostnader och kapitalkostnader kommer att prognostiseras. Hyreskostnader utöver schablonhyra och hyra enligt bedömd självkostnad kommer att analyseras i särskild ordning.

2. Underhåll

Ett arbete med att optimera den femåriga underhållsplanen kommer att genomföras och planeringen för särskilt viktiga områden (grundskola, förskola samt vård- och omsorgsboende) kommer att utökas.

Beställarrollen kommer att utvecklas i samband med införandet av det nya avtal om fastighetsförvaltning (AFF-avtalet) som tecknats med Servicekontoret.

3. Investeringar

Förbättra kvalitetsarbetet i samband med att utveckla partneringmetoden.

3.2.1 Jämställdhetsperspektivet

Nämndens jämställdhetsarbete ingår i det löpande arbetsmiljöarbetet. 2021 års NMI-mätning gav inga indikationer på att övriga insatser behövs.

Enligt Lokalförsörjningsnämndens reglemente har nämnden till uppgift att erbjuda lokaler till stadens verksamheter. Nämndens verksamhet vänder sig således inte direkt till någon av målgrupperna som stadens program för jämställdhetsintegrering omfattar. Då Lokalförsörjningsnämnden inte fördelar några allmänna medel eller på annat sätt bedriver verksamhet utifrån könsfördelning är det nämndens uppfattning att budgeten därför är könsneutral.

3.2.2 Nämndens egna uppdrag

3.3 Så här följer nämnden upp grunduppdraget

Uppföljning av verksamheten sker på respektive nämndmöte. Vid varje tillfälle informerar förvaltningen om aktuella verksamhetsfrågor, aktuellt läge i byggprojekten samt lämnar ekonomiska prognoser och rapporter.

Löpande ärendebeslut inom nämndens ansvarsområde rapporteras när behov föreligger.

3.3.1 Omsorg om varandra och miljön

Kommunfullmäktiges indikatorer	Så nås målet för indikatorn
Den totala energiproduktionen från solenergi ska öka, MWh	<p>För att kunna göra en bedömning av en fastighets lämplighet för installerande av solceller krävs att flera förutsättningar måste undersökas. Kriterierna vi bedömer är elförbrukning, fastighetens placering (väderstreck) och hållbarhet i takkonstruktionen.</p> <p>Under 2022 har ytterligare 3 objekt inventerats och antalet är nu totalt 41 objekt. Av dessa är 32 st klara och anläggningarna är i full drift. Övriga är under utredning. Utfallet är inte möjligt att beräkna per tertial utan görs årsvis</p>

3.3.2 Egen organisation

Kommunfullmäktiges indikatorer	Så nås målet för indikatorn
Andel sjukfrånvaro av ordinarie arbetstid ska minska, %.	Nämndens verksamhet innebär inga stora risker i den fysiska arbetsmiljön. Förutom det ordinarie arbetet enligt Borås Stads SAM-rutiner fokuserar vi på det psykosociala arbetsmiljöklimatet. Sjukfrånvaron har till 90 procent orsakats av långtidssjukskrivning som inte har koppling till arbetsmiljön. Nämnden ser ingen anledning till särskilda åtgärder.
Arbetad tid för timavlönade omräknat till årsarbeten ska minska.	De timanställda som arbetar på Lokalförsörjningsförvaltningen är medarbetare som tas in för särskilda uppdrag.
Andel anställda som nyttjar Borås Stads friskvårdsbidrag ska öka, %	Förvaltningen erbjuder en hälsoundersökning där medarbetare får återkoppling på sin fysiska status. Information om friskvårdsbidraget och Merkraft ingår i introduktionen av nya medarbetare.

Verksamhetens indikatorer	Så nås målet för indikatorn
Psykosocial arbetsmiljö - HME ledarskap	Efter mätningen upprättas handlingsplaner för alla enheter. Dessa följs sedan upp på APT-möten.
Psykosocial arbetsmiljö - HME styrning	Måluppföljningen ska på ett tydligt sätt kommuniceras till organisationen.

3.3.3 Verksamhetsmätt

3.3.3.1 Ägda fastigheter

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal objekt			265	268	266
Antal objekt, kvadratmeter	563 928		571 653	575 843	578 047
Total energianvändning för uppvärmning av kommunens fastigheter, kWh/kvadratmeter.	96	91	73	90	90
Total energiförbrukning i kommunens fastigheter, kWh/kvadratmeter		152	133	150	150
Summa konsumtionsavgifter per kvadratmeter			169,4	186,6	195,8
Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)			18	9	12

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal uppsägningar (ej budget-mått)			5		

3.3.3.2 Inhyrda fastigheter

Mått som följs upp av Kommunfullmäktige

Verksamhetsmätt	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal objekt			201	199	202
Antal objekt, kvadratmeter	236 308	238 942	237 556	234 996	236 223
Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)			10	4	4

Mått som följs upp av Nämnden

Verksamhetsmått	Årsutfall 2019	Årsutfall 2020	Årsutfall 2021	Budget 2022	Budget 2023
Antal uppsägningar (ej budget-mått)			5		

3.3.4 Dessa indikatorer och verksamhetsmått föreslås att inte följas upp

3.4 Samarbete för att klara grunduppdraget

Lokalförsörjningsprocessen omfattar alla uppgifter för att lösa stadens lokal- och anläggningsförsörjning. Denna genomförs i dialogform mellan Lokalförsörjningsnämnden och verksamhetsnämnderna.

Lokalplanering berör alla nämnder och kräver en mycket god framförhållning. Det är en process med många olika steg och aktörer. Viktigt är att samarbetet fungerar i hela samhällsbyggnadsprocessen och att hänsyn till framtida lokalbehov tas redan i stadens mark- och exploateringsverksamhet. Ett gott samarbete med Mark- och exploatering samt Samhällsbyggnadsnämnden är därför nödvändigt för en långsiktig lokalplanering för stadens verksamheter. Nämnden deltar i processen avseende strukturskisser som ska illustrera en gemensambild av hur stadens olika delar ska hänga ihop på en övergripande nivå. Stadens ambition att arbeta mer strategiskt i tidiga skeenden och samverka för att säkerställa olika och väl underbyggda perspektiv i den samhällsbyggande processen kräver dock mer av samtliga parter.

Då nämnden även hyr in lokaler för verksamheterna är en god relation med externa fastighetsägare nödvändig. Ett ömsesidigt förtroende krävs för att kunna tillgodose nämndernas lokalbehov.

För att få en effektiv fastighetsekonomi är det av största vikt att fastigheterna har rätt nivå på fastighetsnära tjänster (fastighetsskötsel, markskötsel och driftoptimering). Nämnden har ett nära samarbete med Servicenämnden som utförare av detta och den samlade kompetensen är mycket värdefull i arbetet.

4 Resurser

4.1 Resultat tabell

Ekonomiskt sammandrag

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1
Intäkter	893 127	940 104	940 104	996 665
Kostnader	-939 013	-978 702	-978 702	-1 036 215
Buffert		-352	-352	-400
Nettokostnader	-45 886	-38 950	-38 950	-39 950

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1
Kommunbidrag	38 400	38 950	38 950	39 950
Resultat	-7 486	0	0	0
Akkumulerat resultat		-92 149	-92 149	-92 149
Nettoinvesteringar	-450 655	-503 227	-533 086	-827 371

4.2 Ekonomiska förutsättningar

Uppräkningar i budget 2023

2023 års budget baseras på kända faktorer i mars 2022 samt bedömningar utifrån prognoser som lämnats av institut, myndigheter med flera.

Uppräkningarna har också utgått från SKR:s rekommendation i mars 2022 om en inflation om 1,8 procent. I dagsläget är det flera institut som prognostiserar en betydligt högre siffra. Prognoserna varierar mellan de olika instanserna. Exempelvis prognostiserar EU-kommissionen en inflation i Sverige 2023 om 3,6 procent medan SKR i maj lämnade en prognos om 2,7 procent. Prognoserna förändras snabbt vilket ger en mycket hög osäkerhetsfaktor inför 2023.

Tabellen nedan visar de uppräknings för konsumtionsavgifter som använts som budgetunderlag.

Uppräkning konsumtionsavgifter 2023 - %

Elavgifter	7
Nätavgifter	12
VA	12,5
Fjärrvärme	6
Fjärrkyla	3
Eldningsolja	3
Renhållning	6

En beräkning visar att om ett inflationstal om 3.6 procent använts som ingångsvärde i beräkningarna skulle nämndens kostnader öka med ca 14 000 000 kr jämfört med nuvarande beräkning om 1,8 procent. Beräkningen är gjord på kostnader i de verksamheter där fastigheter ingår, således inte administration, sanering, evakuering m fl.

Övertagande av Saltemad camping

I samband med Borås Djurpark och Camping AB:s övertagande av campingen genomfördes underhållsåtgärder. Kapitalkostnaden för dessa kvarstår och uppgår till 500 tkr varför nämnden äskar ett utökat nämndbidrag på motsvarande summa.

Kostnader ej medtagna i budgeten

Kostnader för omflyttningar inom stadshuskvarteret och kv Nornan 1 samt kostnader för eventuella tilläggsavtal är inte medtagna i budgeten.

4.3 Verksamhet 2023

Ny redovisning fr om år 2022

Tkr	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023:1
Nämnd			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-857	-857	-875
Nettokostnad	-857	-857	-875
Administration			
Intäkt	53 674	53 674	57 094
Kostnad	-60 564	-56 416	-56 694
Nettokostnad	-6 890	-2 742	400
Verksamhetsfastigheter			
Intäkt	754 891	754 891	799 332
Kostnad	-733 581	-739 081	-797 960
Nettokostnad	21 310	15 810	1 372
Omsorg LSS-fastigheter			
Intäkt	22 375	21 375	26 457
Kostnad	-34 395	-34 395	-34 899
Nettokostnad	-12 020	-13 020	-8 442
Omsorg SOL-fastigheter			
Intäkt	2 892	3 292	7 054
Kostnad	-6 885	-6 885	-7 266
Nettokostnad	-3 993	-3 593	-212
Omsorg ÄO-fastigheter			
Intäkt	58 133	56 933	59 253
Kostnad	-51 231	-51 231	-51 740
Nettokostnad	6 902	5 702	7 513
Externa hyresgäster - ej kommunal verksamhet			
Intäkt	19 353	19 353	18 513
Kostnad	-14 891	-14 891	-15 656
Nettokostnad	4 462	4 462	2 857
Externa hyresgäster - Räddningstjänst (SÄRF)			
Intäkt	2 938	2 938	3 936
Kostnad	-2 938	-2 938	-3 936
Nettokostnad	0	0	0
Strategiskt ägande			
Intäkt	10 905	10 905	10 987
Kostnad	-10 690	-13 690	-11 899

Nettokostnad	215	-2 785	-912
Kulturfastigheter			
Intäkt	448	448	413
Kostnad	-1 511	-1 811	-498
Nettokostnad	-1 063	-1 363	-85
Fastigheter Annan			
Intäkt	14 495	14 495	13 626
Kostnad	-14 717	-14 517	-14 592
Nettokostnad	-222	-22	-966
Fastigheter lediga disponibla ytor			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-17 742	-16 642	-14 000
Nettokostnad	-17 742	-16 642	-14 000
Fastigheter för avyttring - avtal			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-2 000	-2 000	-1 000
Nettokostnad	-2 000	-2 000	-1 000
Fastigheter för avyttring - försäljning			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-500	-500	-500
Nettokostnad	-500	-500	-500
Fastigheter för avyttring - rivning			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-2 000	-2 000	-2 000
Nettokostnad	-2 000	-2 000	-2 000
Fastigheter för åtgärd			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-3 000	-2 400	-1 500
Nettokostnad	-3 000	-2 400	-1 500
Fastigheter för evakuering			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-15 000	-10 800	-15 000
Nettokostnad	-15 000	-10 800	-15 000
Fastigheter sanering			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-3 000	-3 000	-3 000
Nettokostnad	-3 000	-3 000	-3 000
Servering			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-3 200	-3 200	-3 200

Nettokostnad	-3 200	-3 200	-3 200
Buffert			
Intäkt	0	0	0
Kostnad	-352	0	-400
Nettokostnad	-352	0	-400
Totalt			
Intäkt	940 104	938 304	996 665
Kostnad	-979 054	-977 254	-1 036 615
Nettokostnad	-38 950	-38 950	-39 950

Lokalförsörjningsnämnden har från och med 2022 en ny struktur i sin redovisning. Verksamheterna visar vilken typ av fastighet som avses och därmed vilka möjligheter som finns för att nyttja denna.

När en fastighet tillkommer görs en bedömning av dess möjlighet för användning varefter den placeras i någon av verksamheterna (kategorierna). När en lokal lämnas av verksamheterna görs en matchning mot eventuella behov som redovisats i Lokalresursplanen varefter den, om inget behov finns, flyttas den från "Verksamhetsfastigheter" och placeras i någon av de övriga kategorierna. Under tid kan objekt flyttas mellan de olika verksamheterna varför den ekonomiska redovisningen inte alltid speglar identiskt bestånd.

Omräkningstal/uppräknings av schablonhyra

Schablonhyrorna kan räknas upp varje år. Omräkningstalet beslutas av Kommunstyrelsen i samband med budgetramarna för det kommande året. Lokalförsörjningsnämnden fastställer senast i maj kommande års hyra för kända fastighetsobjekt inom internhyressystemet. Hyran består av schablonhyra, finansiering av grundbelopp för Disponibla lediga ytor (lokalbank) om 1 % och ev. tilläggshyror. För 2023 är omräkningstalet 2 %.

Kostnadsökningar inom det totala beståndet 2023

Genomsnittlig kostnadsökning inom hela beståndet är ca 59 361 tkr (6,07 %) jämfört med prognostiserat utfall 2022. Dock ska noteras att jämförelsen inte avser identiskt bestånd. Elavgifterna har ökat avsevärt för 2023. Konsekvensen av detta kommer fortsatt att analyseras under budgetberedningen.

Kommunbidrag

Kommunstyrelsen fastställde 2022-06-20 uppräkningsstalet för schablonhyrorna till 2 % för år 2023 vilket är 0,5% lägre än nämndernas uppräknings för övriga kostnader (Ramuppräknings 2,8% löner och övriga kostnader 2,5%).

4.3.1 Internhyressystemet

Internhyran för fastighetsobjekten delas in i två grupper efter hur de är fastställda, dels objekt med schablonhyra, dels objekt med årsvis omräkning d v s beräknad självkostnad.

Schablonhyrorna kan vid behov justeras varje år. Omräkningstalet beslutas av Kommunstyrelsen i samband med budgetramarna för det kommande året. Lokalförsörjningsnämnden fastställer senast i maj förslaget till kommande års hyra för kända fastighetsobjekt inom internhyressystemet. Hyran består

av schablonhyra, finansiering av grundbelopp för Disponibla lediga ytor (lokalbank) om 1 % och ev. tilläggshyror.

Lokalförsörjningsnämnden lämnade i våras förslaget att schablonhyran höjs med 2 % för år 2023. Förslaget utgår ifrån nämndens budgetkalkyl för drift av Internhyressystemets objekt. Driftkalkylen visar med föreslagen höjning ett positivt utfall.

Kalkylen baseras på föregående års budget som uppdateras med prisförändringar och de effekter planerade förändringar i fastighetsbeståndet får på såväl intäkts- som kostnadssidan. Kalkylen har en flerårshorisont för att skapa en ökad förutsägbarhet och styrning. Utvecklingen av den framtida kapitalkostnaden beaktar tidsmässigt som volymmässigt när gjorda investeringar fasas ut och när planerade investeringar inom nämndens verksamhet antas vara färdigställda. Kapitalkostnaderna för investeringarna utgör en stor andel av kostnadsmassan och är inte påverkbara.

Total nettobudget för verksamheter inom internhyressystemet är -13 628 tkr.

Hyror nämnder

	Hyra (ca miljoner kr)
Arbetslivsnämnden	16 000 000
Fritid- och folkhälsonämnden	90 000 000
Förskolenämnden	115 000 000
Grundskolenämnden	206 000 000
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	87 000 000
Individ- och familjeomsorgsnämnden	19 000 000
Lokalförsörjningsnämnden	1 300 000
Kommunstyrelsen	18 000 000
Kulturnämnden	46 000 000
Miljö- och konsumentnämnden	2 000 000
Samhällsbyggnadsnämnden	3 000 000
Servicenämnden	2 000 000
Sociala omsorgsnämnden	23 000 000
Tekniska nämnden	4 000 000
Vård- och äldreomsorgsnämnden	56 000 000

4.3.1.1 Administration

I verksamheten är all administration för förvaltningen samlad.

Kostnaderna för verksamheten har sjunkit med 5,78% jämfört med förra året. Den budgeterade bufferten som redovisas separat ingår i budgeten för administration. De totala budgeterade kostnaderna för verksamheten är 57 094 tkr. Det motsvarar nivån på intäkterna. Intäkter för verksamheten "Administration" kommer från verksamheten "Verksamhetsfastigheter" som finansierar alla förvaltningens administrativa kostnader.

4.3.1.2 Verksamhetsfastigheter

Inom verksamheten finns det 383 fastigheter uppdelat på 183 ägda och 200 inhyrda.

Verksamheten avser teknisk och ekonomisk förvaltning för lokalerna och finansieras till största delen av hyresintäkter (schablonhyror) från verksamheterna.

Delar av beståndet har en beräknad självkostnadshyra. De stora fastigheterna i denna grupp avser främst moduler, sim-, is-, och idrottshallar samt kulturhuset.

Nettobudget fördelat på inhyrda respektive ägda fastigheter

Budgeterade kostnader för inhyrda fastigheter höjs med 15 997 tkr medan intäkter höjs med 10 363 tkr jämfört med budget för 2022. Kostnadsökningen beror främst på högre hyreskostnader (+8 335 tkr) och kapitalkostnader (+4 558 tkr).

Budgeterade kostnader för ägda fastigheter höjs med 42 729 tkr medan intäkter höjs med 36 616 tkr jämfört med budget för 2022. Kostnadsökningen beror främst på högre kapitalkostnader (+26 288 tkr), driftkostnader (+2 047 tkr) och underhåll (+6 189 tkr).

Kapitalkostnader

För 2022 höjs kapitalkostnaderna för verksamheten med ca 30 846 tkr (16%).

4.3.1.3 Fastigheter lediga disponibla ytor

Verksamheten innehåller lokaler som direkt är möjliga att hyra ut. Dessa fastigheter låg tidigare i verksamheten Lokalbanken.

Nämnden bedömer att ett lägre antal uppsägningar som påverkar resultatet jämfört med 2022 kommer att inkomma under året. Budgeten har därför minskat med 3 742 tkr (21,09%).

4.3.1.4 Fastigheter för avyttring - avtal

Verksamheten innehåller tomställda inhyrda lokaler som är uppsagda gentemot fastighetsägaren. Dessa lokaler är inte möjliga att hyra ut. Nämnden bedömer att färre inhyrda lokaler kommer att tomställas under 2023 jämfört med 2022. Budgeten har därför minskats med 1 000 tkr.

4.3.2 Kommunbidragsfinansierad verksamhet

Verksamheter som inte finansieras inom internhyressystemet utan av kommunbidrag är följande:

- Nämnd;
- Omsorgsboenden - SoL, LSS och Äldreomsorg;
- Strategiskt ägande;
- Kulturfastigheter;
- Fastigheter annan;
- Fastigheter för avyttring - rivning och försäljning;
- Fastigheter för evakuering;
- Fastigheter för åtgärd;
- Fastigheter för sanering;
- Servering

4.3.2.1 Nämnd

I verksamheten ingår kostnader för Lokalförsörjningsnämnden. Budget för verksamheten har bara kostnader och inga intäkter. Kostnaderna har ökat med 2,10% jämfört med förra året vilket ungefär motsvarar den beslutade uppräknings för arvodeskostnader.

4.3.2.2 Omsorg LSS-fastigheter

Verksamheten innehåller lägenheter för hyresgäster med beslut om: "Bostad med särskild service för vuxna". På boendena ingår också gemensamhetsytor och övriga ytor som används av Sociala omsorgsförvaltningen.

Verksamheten budgeteras som "fullt uthyrt" och omfattas av hyrestaket som för 2022 uppgår till 5 350 kr/mån, exklusive el och 5 660 kr/mån inklusive el. Minskade intäkter som orsakas av politiskt beslut om hyrestak finansieras genom kommunbidrag.

Övriga ytor ingår i lokalgruppen LSS-boenden.

4.3.2.3 Omsorg SOL-fastigheter

Verksamheten innehåller lägenheter för hyresgäster med beslut om: "Bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen". På boendena ingår också gemensamhetsytor och övriga ytor som används av Sociala omsorgsförvaltningen.

Verksamheten budgeteras som "fullt uthyrt" och omfattas av hyrestaket som för 2022 uppgår till 6 480 kr. Minskade intäkter som orsakas av politiskt beslut om hyrestak finansieras genom kommunbidrag.

Övriga ytor ingår i lokalgruppen LSS-boenden.

4.3.2.4 Omsorg ÄO-fastigheter

Verksamheten innehåller lägenheter inom vård- och omsorgsboende. På boendena ingår också gemensamhetsytor och övriga ytor som används av Vård- och äldreförvaltningen.

Lägenheterna finansieras genom hyresintäkter från hyresgäster. Verksamheten budgeteras som "fullt uthyrt" och omfattas av hyrestaket som för 2022 uppgår till 6 480 kr. Minskade intäkter som orsakas av politiskt beslut om hyrestak finansieras genom kommunbidrag.

Övriga ytor ingår i lokalgruppen Äldreomsorg.

4.3.2.5 Strategiskt ägande

I verksamheten finns för staden strategiska områden eller lokaler. Dessa fastigheter kommer inte att avyttras. Verksamheten innehåller 63 fastigheter.

Budget för verksamhetskostnader är 1 209 tkr lägre medan intäkter är 82 tkr högre än budget 2022.

Till största delen beror kostnadsökningen på högre kapitalkostnader (767 tkr) för investering i Wiskania.

4.3.2.6 Kulturfastigheter

I verksamheten samlas fastigheter av kulturellt värde för staden. Dessa fastigheter kommer inte att avyttras. Verksamheten innehåller 4 fastigheter.

Budgeterade kostnader för 2023 är 1 013 tkr lägre än kostnader för 2022. Detta är på grund av lägre kapitalkostnader för objektet "Vattentornet".

Nämnden bedömer att objektet "Brännerigården" kommer att ge lägre intäkter jämfört med förra året. Budgeterade intäkter har därför sänkts med 35 tkr.

4.3.2.7 Fastigheter Annan

Verksamheten består av mindre lokaler som inte med naturlighet passar in i någon annan verksamhet. Verksamheten innehåller 6 fastigheter uppdelat på 2 st ägda och 4 st inhyrda. Fastigheter som ingår i verksamheten är följande:

- Simonsland (3 verksamheter);
- Kiosken på Södra Torget;
- Mannerfelts plats (militärmuseum);
- Skyddsrum i Stadsparken.

Budgeterade kostnader för 2023 är 342 tkr högre jämfört med 2022 på grund av högre hyreskostnader för fastigheten "Simonsland" medan budgeterade intäkter är 494 tkr lägre på grund av ett uppsagt och ett avyttrat objekt.

4.3.2.8 Fastigheter för avyttring - försäljning

Verksamheten innehåller fastigheter som nämnden föreslagit ska säljas. Slutligt beslut om försäljning fattas av Kommunstyrelsen.

Budget är oförändrad jämfört med förra året.

4.3.2.9 Fastigheter för avyttring - rivning

Verksamheten innehåller fastigheter som nämnden föreslagit ska rivas. Slutligt beslut om rivning fattas av Kommunstyrelsen.

Budget ligger i samma nivå som förra året.

4.3.2.10 Fastigheter för åtgärd

Verksamheten innehåller fastigheter som är under åtgärd/omställning för anpassning till annan verksamhet.

Förvaltningen bedömer att det blir färre antal omställningar av fastigheter nästa år jämfört med 2022 och därför lägre budgeterade kostnader för verksamheten.

4.3.2.11 Fastigheter för evakuering

Verksamheten innehåller lokaler som används vid evakuering. Den förvaltning som är placerad i

lokalerna får ingen förändrad hyra utan verksamheten finansieras via kommunbidrag.
Budget för verksamheten är oförändrad jämfört med förra året.

4.3.2.12 Fastigheter sanering

I verksamheten ingår lokaler som är under sanering.
Budget för verksamheten ligger i samma nivå jämfört med förra året.

4.3.2.13 Servering

I verksamheten ingår personserveringarna i stadshuskvarteret.
Budget för verksamheten ligger i samma nivå som förra året.

4.3.3 Externfinansierad verksamhet

4.3.3.1 Externa hyresgäster - ej kommunal verksamhet

Verksamheten består av fastigheter utan kommunal verksamhet men av strategisk betydelse för Borås Stad, exempelvis Rådhuset. I verksamheten finns 19 fastigheter.

Budget för verksamheten har minskat med 1 605 tkr jämfört med förra året på grund av högre kostnader (765 tkr) och lägre intäkter (840 tkr). Högre kostnadsbudget är framför allt följd av investering i Saltemad och därmed högre kapitalkostnader.

I samband med Borås Djurpark och Camping AB:s övertagande av campingen genomfördes underhållsåtgärder. Kapitalkostnaden för dessa kvarstår och uppgår till 500 tkr varför nämnden äskar ett utökat nämndbidrag på motsvarande summa.

4.3.3.2 Externa hyresgäster - Räddningstjänst (SÄRF)

Verksamheten innehåller 7 fastigheter som används av Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund.
Fastigheter i den verksamheten har en budgeterad självkostnad. Intäkter för verksamheten motsvarar således kostnader som uppgår till 3 936 tkr vilket är en ökning med 33,97 % jämfört med 2022. Ökningen beror främst på kapitalkostnader på grund av investering i Guttasjöns övnings- och utbildningsanläggning.

4.4 Internhyror per lokalgrupp 2023

Tabellen visar enbart schablonhyresnivån kr/kvm uppräknad med 2 % för år 2023.

Vägt genomsnitt hyran kr/kvm visar genomsnittshyran viktad efter andel lokalyta ny resp. standard.

Internhyror per lokalgrupp, kr/kvadratmeter

Lokalgrupp	Lokaler nya	Lokaler standard	Vägt genomsnitt
-------------------	--------------------	-------------------------	------------------------

Förskola	1 966	913	1 397
Grundskola inkl. fritidshem och förskoleklass	1 287	728	872
Gymnasie- och vuxenutbildning	1 350	641	802
Äldreomsorg	1 620	1 072	1 122
Daglig verksamhet mm	1 129	884	1 020
LSS-boenden	1 818	1 307	1 394
Bibliotek	1 843	956	1 071
Fritid	1 443	956	1 149
Kontor	1 259	684	888
Fritidsgårdar	1 843	952	1 070
Individ och familjeomsorg	1 594	1 326	1 387

5 Arbetsgivarpolitik

Konkurrensen om kvalificerade medarbetare är i dagsläget hård och beräknas fortsatt vara så de närmaste fem åren enligt Arbetsförmedlingens beräkningar. Detta gäller såväl på förvaltningssidan som på byggsidan. Branschen är i stort behov av utbildad arbetskraft som civilingenjörer, byggingenjörer, fastighetsförvaltare, driftingenjörer och fastighetsingenjörer. Behovet drivs också på av stora pensionsavgångar de kommande åren, nya krav på miljö- och klimatmål och nya tekniska lösningar som kräver ny kunskap. Behovet av lokaler och bostäder kommer fortsatt att öka och därmed även nybyggnation och fastighetsförvaltning. Det är därmed ett område där efterfrågan påverkas relativt lite av olika konjunkturen.

Enligt Fastighetsbranschens utbildningsnämnds undersökning som genomfördes 2021 har företag/kommuner i Västra Götaland haft svårt eller mycket svårt att rekrytera medarbetare med rätt utbildning. Borås närhet till Göteborg och konkurrensen med den privata marknaden påverkar också i hög grad rekryteringsmöjligheterna. De rekryteringar som gjorts de senaste åren har dock tillfört förvaltningen en god kompetens inom området.

De närmaste åren bedöms behovet av antal medarbetare öka då beståndet tillförs ett betydande antal kvadratmeter. Behovet gäller inom alla yrkesgrupper för att kunna hantera detta.

Det finns ett begränsat antal kanaler för att öka kännedomen om en kommuns fastighetsverksamhet och dess speciella förutsättningar och möjligheter. Således är det mycket viktigt att satsa på de medarbetare som redan finns i organisationen. Befintliga medarbetare är de bästa ambassadörerna. Hygienfaktorer såsom anställningstrygghet, bra arbetstider, lön och förmåner och annat som inte direkt ger positiv tillfredsställelse men vid brister ger upphov till missnöje räcker inte för att skapa värdefulla ambassadörer. För att uppnå detta krävs så kallade motivationsfaktorer exempelvis engagerande arbetsuppgifter, eget ansvar, möjligheter till personlig och professionell utveckling o s v som ger en inre tillfredsställelse. Ett exempel på detta är att kompetensutveckling är prioriterat på förvaltningen. Att utvecklas i sin arbetsroll handlar inte bara om att gå kurser direkt kopplade till befattning utan också genom att kompetensen utvecklas i ett bredare perspektiv. Det ges även möjlighet till en större flexibilitet genom distansarbete vilket underlättar för att få en god balans mellan arbete och fritid.

6 Investeringar

Volymbaserade investeringar

Sammanställning investeringsvolym, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Grundskola inklusive fritidshem och särskola	2 046 123	326 112	251 145	389 000	442 500	236 500
Förskola	259 019	43 846	107 000	54 391		
Gymnasieskola, vuxenutbildning och frivillig särskola	196 000	63 132	84 868	40 000		
Äldreomsorg	190 000	91 014	94 455			
LSS/SOL-boenden	318 285	85 172	45 708	71 000	25 000	11 500
Planerad investeringsutgift	3 009 427	609 276	583 176	554 391	467 500	248 000
Utrymme		375 000	375 000	375 000		
Differens		-234 276	-208 176	-179 391	467 500	248 000
Summa differens			-621 843		715 500	

Övriga investeringar

Sammanställning investeringsvolym, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kultur och fritid	143 500	87 095	47 098			
Kontor- och personallokaler						
Individ- och familjeomsorg						
Lokaler för daglig verksamhet, arbetsförberedande åtgärder mm						
Övriga lokaler						
Mindre investeringar gemensamma funktioner		131 000	119 000			
Planerad investeringsutgift	143 500	218 095	166 098			

Investeringsbudgeten utgår ifrån lokalresursplaneringen med verksamheternas underliggande lokalbehovsplaner som grund. Tyngdpunkten för den kommande planperioden ligger fortsatt inom Grundskolenämndens lokalbehov. Planeringen av skolprojekten bygger på behovet av elevplatser, byggnadernas tekniska status och behovet av evakueringslokaler. Befolkningsprognosen visar på ett stabilt, om något svagt minskat, läge för efterfrågan av platser i förskolan, varpå tidigare planering ligger fast. Prognosen visar dock att centrum och Sjöbo är områden med ökat behov och det har hanterats i investeringsbudgeten. Ökade kostnader inom LSS/SoL beror på bromsade byggnationer på grund av överklagade detaljplaner och bygglov, vilket lett till att kostnader flyttas med från år 2022.

Investeringsbudget 2023 har betydligt påverkats av den utveckling som skett i omvärlden. Den kraftigt ökade prisutvecklingen har skapat en osäkerhet på byggmarknaden för planering och genomförandet av projekt. När en normal prisutveckling ligger på 2-3 procent per år visar det senaste året en utveckling på

10-13 procent, avsevärt mer på vissa enskilda produkter. Kalkylering tillika budgetarbete är idag mer osäkert och har påverkat byggmarknaden och anbudsprocessen. Hur den fortsatta utvecklingen ser ut är svårbedömd. Enligt branschorganisationer och andra experter kan priserna fortsätta att öka, men kan även stagnera eller vika neråt. Mycket beror på råvarutillgång, utveckling av drivmedelspris, konkurrenssituation mellan olika industrier, logistik och övrig världshandel. Investeringsbudgeten har förstärkts för att möta osäkerheten och ge ett bättre planeringsunderlag.

Att vissa projekts genomförande är beroende på att detaljplaner behöver utarbetas och ett undvikande av dess juridiska överprövning ger en osäkerhet i byggnationens exakta utförande i tid. Det skapar också ett intervall inom vilket de nedlagda kostnaderna för det aktuella verksamhetsåret hamnar. Vidare bygger planeringen av enskilda projekts genomförande på ett inneboende samband med andra projekts färdigställande. Det kan vara kopplat till lokaliseringen eller evakuering. I investeringsbudgeten finns alltså ovissheter. Projekt som är planerade inom perioden 2023-2025 är till stor del påbörjade eller planerade för igångsättning, få projekt har tillkommit från föregående års budget. Projekt som ligger i perioden 2026-2027 är presenterade utifrån dagens planerade utgångspunkt. Ändringar i befolkningsprognos, nya strategiska inriktningar och ekonomiska förutsättningar kan medföra att projekten flyttas i tid eller får delvis ny omfattning. Projekten under åren 2026-2027 är således mer flexibla.

Följande detaljplaneuppdrag behöver starta under år 2023:

Ny idrottshall, Sandared

LSS / SoL

LSS / SoL

Förskolan övre Sjöbo

6.1 Grundskola inklusive fritidshem och särskola

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Myråsskolan om- /tillbyggnad		×					2
Fredrikborgskolan		×	×				2
Särlaskolan, ombyggnad		×	×				2
Gula skolan, ombyggnad idrottshall		×	×	×			0
Erikslundskolan, om- och tillbyggnad		×	×	×	×		1
Tummarpskolan, om- och tillbyggnad		×	×	×	×		1
Ny skola 2			×	×	×	×	0
Asklandaskolan, tillbyggnad			×	×	×	×	0
Trandaredskolan, ombyggnad					×	×	0
Dalsjöskolan, anpassning 7-9					×	×	0
Sandgärds skolan, ombyggnad					×	×	0

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Sandaredskolan, ombyggnad						×	0
Summa	2 046 123	326 112	251 145	389 000	442 500	236 500	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Myråsskolan om-/tillbyggnad

Mål & Beskrivning

Nybyggnation sker inom Myråsskolans upptagningsområde, vilket medför att elevantalet ökar. Projektet avser en om- och tillbyggnad till en 4-parallellig skola F-6. Projektet omfattar en modernisering av befintlig skola samt tillbyggnad av fullstor idrottshall, nytt kök, matsal och bibliotek. I och med en tillbyggnad kan paviljongen på skolan avvecklas.

Konsekvenser

Om inte en expansion sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan.

Fredrikborgskolan

Mål & Beskrivning

Enligt befolkningsprognoser kommer antalet elever i grundskoleålder i Borås att öka. För att möta detta behov behöver en ny skola byggas. Skolan kommer att vara en F-9 skola inkl. grundsärskola och kommunikationsklass. Elever från Daltorpskolan, som tillfälligt sitter i paviljongskola, kommer att flyttas till den nya skolan. Placering av skolan är utmed Gässlösavägen.

Konsekvenser

Om inte en nybyggnation sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan.

Särlaskolan, ombyggnad

Mål & Beskrivning

Grundskolenämndens behovsanalys av elevplatser visar att Särlaskolan behövs som renodlad högstadieskola 7-9. Med ett delvis nytt upptagningsområde kan den också skapa en bra grund för integration. För att kunna bli en renodlad 7-parallellig högstadieskola innebär det bl.a. att en inre ombyggnation krävs, ny idrottshall samt större matsal/kök.

Konsekvenser

Om inte en ombyggnation sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan.

Gula skolan, ombyggnad idrottshall

Mål & Beskrivning

Inom befintlig skolbyggnad byggs gamla idrottshallen om till fritidsverksamhet. Det frigör lokaler till lektionssalar så att skolan blir anpassad till en rak 2-parallellig F-6. Skolan bedrivs idag delvis i paviljonger.

Konsekvenser

I samband med ombyggnation kan paviljonger på skolgården avetableras.

Erikslundskolan, om- och tillbyggnad

Mål & Beskrivning

Byggnaderna är fastighetstekniskt slitna och lokalerna är dåligt anpassade för dagens undervisningsverksamhet. Byggnaderna är därför i behov av modernisering och upprustning. Projektet innefattar en nybyggnation för expansion av elevkapaciteten till 2-parallellig F-6 och 4-parallellig 7-9, samt grundskola. Arbete med detaljplanen pågår.

Konsekvenser

Om inte en nybyggnation sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan, samt att byggnadens skick riskerar att ytterligare försämrans.

Tummarpskolan, om- och tillbyggnad

Mål & Beskrivning

Byggnaderna är slitna och lokalerna är dåligt anpassade för dagens undervisningsverksamhet. Behov finns därför av modernisering och upprustning, samtidigt som ett framtida behov av fler elevplatser i upptagningsområdet finns. Projektet innefattar en om- och tillbyggnation för total kapacitet av 4-parallellig F-6. Arbete med detaljplanen pågår.

Inom F-6-verksamheten i Dalsjöfors är eleverna uppdelade i tre enheter – Tummarpskolan, Kerstingsgården och Dalsjöskolan (åk 4-6).

Konsekvenser

Om inte en nybyggnation sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan, samt att byggnadens skick riskerar att ytterligare försämrans. Efter genomförande av projektet kan Kerstingsgårdens paviljonger avetableras och fler 7-9 platser möjliggörs på Dalsjöskolan.

Ny skola 2

Mål & Beskrivning

Ny skola för kapacitet 3-parallellig F-6. Geografisk placering är i den sydöstra delen av staden och lokaliseringsarbetet är genomfört. Arbete med detaljplanen kommer påbörjas.

Konsekvenser

Om inte nybyggnationen genomförs riskeras att platsbrist uppstår då antal barn ökar i området. Den geografiska placeringen medför att befintliga skolor avlastas och ”flyttkedjor” bryts inom den östra delen av staden.

Asklandaskolan, tillbyggnad

Mål & Beskrivning

Tillbyggnation av skolan med målbild en 3-parallellig F-6. Projektet omfattar bland annat en ny byggnad med lärosalar, tillbyggnad av kök/matsal, specialsalar, skolgård och mindre anpassningar i befintlig skola. Den utökade elevkapaciteten är en anpassning mot framtida ökat elevunderlag.

Konsekvenser

Om inte en expansion sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan.

Trandaredskolan, ombyggnad

Mål & Beskrivning

Ombyggnad av befintlig skola för att strukturellt få en renodlad 3-parallellig F-6. Flera av klassrummen är små, vilket gör att det inte går att ha en rak klasstruktur genom alla sju åren. Delar av skolan är även byggnadstekniskt slitna, främst idrottshall. Skolgården är dock begränsande så en elevexpansion är inte lämplig.

Konsekvenser

Om inte projektet genomförs kvarstår dagens struktur, vilken är svårplanerad och personalmässigt kostnadsdrivande. Antalet elevplatser ökar även genom projektet.

Dalsjöskolan, anpassning 7-9

Mål & Beskrivning

Anpassningar av lokaler för högstadiesverksamhet där tidigare F-6 var verksamma. I och med en

tillbyggnad kan paviljongen på skolan avvecklas.

Anpassningarna är möjliga först efter att Tummarskolan om- och tillbyggnad är färdig.

Konsekvenser

Om inte en expansion sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan.

Sandgårdskolan, ombyggnad

Mål & Beskrivning

Ombyggnad av befintlig skola och anpassning för att höja ändamålsenlighet av lokaler och elevtrygghetsperspektivet. Skolan har en byggnadsteknisk låg status. Projektet omfattar en modernisering av befintlig byggnad, tillskapande av fler specialsalar och kvalitetshöjning av skolgård.

Konsekvenser

Om inte en ombyggnad sker riskerar byggnadens skick att ytterligare försämrats. Antalet elevplatser ökar marginellt.

Sandaredskolan, ombyggnad

Mål & Beskrivning

Ombyggnation av skolan för att utöka matsalen och tillskapa ett tillagningskök samt ombyggnation av förskoleklass- och fritidshemslokaler. Skolan behöver också tillskapa nya platser för att inrymma modulen som idag finns på skolan. Projektet har en koppling med Sandgårdskolan.

Konsekvenser

Om inte en expansion sker kommer skolan inte kunna erbjuda alla elever i upptagningsområdet en plats på skolan.

Förstudier:

Asklandaskolan tillbyggnad
Gula Skolan ombyggnad av idrottshall
Trandaredskolan ombyggnad
Tummarpskolan om- och tillbyggnad
Dalsjöskolan anpassning 7-9
Ny skola 2
Sandgårdskolan ombyggnad
Sandaredskolan ombyggnad
Idrottshallar grundskolor

6.2 Förskola

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Stinebackens förskola		×					2
Vinkelvägens förskola, Sparsör		×	×				1
Tokarpsberg förskola		×	×	×			1
Badstrandsvägens förskola		×	×	×			1
Förskola övre Sjöbo		×	×	×			0
Aplaredskolan utökning förskola			×	×			1
Utemiljö förskola		×					
Summa	259 019	43 846	107 000	54 391	0	0	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Stinebackens förskola

Mål & Beskrivning

Stort behov av renovering både in- och utvändigt föreligger. Lokalerna är slitna och nedgångna, även lekutrustningen på gården är sliten och delvis trasig. Fastigheten är också fuktskadad och det förekommer brister i byggnadskonstruktionen, vilket kan påverka inomhusmiljön negativt. Ur ett fastighetsekonomiskt perspektiv är en rivning av bygganden att förordas. Ny förskola byggs på tomten bredvid befintlig byggnad.

Konsekvenser

Nybyggnationen ger inte några större nettoökningar i barnomsorgsplatser.

Vinkelvägen förskola

Mål & Beskrivning

Ny förskola med 120 platser. Förskolan är lokaliserad till Vinkelvägen i Sparsör.

I samband med etablering av en ny förskola med sex hemvister på Vinkelvägen kommer Trollevi förskola (fyra hemvister) och eventuellt Lilla Safirens förskola (två hemvister) att avvecklas.

Konsekvenser

Nybyggnationen ger inte några större nettoökningar i barnomsorgsplatser. Ersätter förskola i paviljonger med ej ändamålsenligt inne- och utemiljö.

Tokarpsberg förskola

Mål & Beskrivning

Projektet syftar till en utbyggnad av befintlig förskola för att möta barnomsorgsbehovet i centrum. Efter utbyggnaden kommer förskolan ha 120 platser. Förskolan får bl.a. ett nytt tillagningskök. Tillbyggnaden bedöms kunna ske inom befintlig detaljplan.

Konsekvenser

Projektet har senarelagts med hänsyn till minskat behov av barnomsorgsplatser.

Badstrandsvägen förskola

Mål & Beskrivning

Ny förskola med 120 platser. Förskolan är lokaliserad till Badstrandsvägen i Sjömarken. Inom projektet kommer kompensationsåtgärder för Badresors verksamhet att utföras. Även arbeten med parkeringen till badplatsen och omgivande ytor ingår.

I samband med etablering av en ny förskola med sex hemvister på Badstrandsvägen kommer Sjögårdens förskola (tre hemvister) att avvecklas.

Konsekvenser

Om inte nybyggnationen genomförs riskeras att platsbrist uppstår då antal barn i området ökar, då bygglovets för Sjögårdens förskola (paviljonger) inte går att förlänga.

Förskola övre Sjöbo

Mål & Beskrivning

Ny förskola med 120 platser. För att klara den planerade demografiska utökningen på Nordskogen, Sjöbo ängar och Tosseryd behöver en ny förskola etableras.

Förskolan är lokaliserad till en tomt med befintligt LSS-boende. Projektet förutsätter att nytt LSS-

boende har färdigställts först.

Konsekvenser

Om inte nybyggnationen genomförs riskeras att platsbrist uppstår då antal barn i området ökar.

Aplaredskolan, utökning förskola

Mål & Beskrivning

Tillbyggnad för 20 förskoleplatser av den befintliga skolbyggnaden i den delen där förskolan idag bedriver sin verksamhet. Syftet är att kunna flytta hit verksamheten från Aplaredsgårdens förskola, som idag är inhyrt i klubbstugan.

Konsekvenser

Om inte tillbyggnation genomförs kvarstannar verksamheten i inhyrd lokal som ej är ändamålsenlig.

Förstudier:

Förskola övre Sjöbo

Hässlegården utbyggnad kök

Utemiljö Förskola

Under tre år, perioden 2020 - 2022, finns årligen 5 000 tkr avsatta till Utemiljö Förskola.

Omdisponering väntas ske i kommande årsbokslut för de objekt som inte kommer att kunna genomföras i sin helhet under 2022.

6.3 Gymnasieskola, vuxenutbildning och frivillig särskola

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Sven Eriksonsgymnasiet utökade lokaler		×	×				1
Bäckängsgymnasiet campus		×	×	×			1
Summa	196 000	63 132	84 868	40 000	0	0	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Sven Eriksonsgymnasiet, utökade lokaler

Mål & Beskrivning

En ny byggnad i anslutning till dagens hus 1 och Hus 5 tillskapas på skolan. Den nya byggnaden innehåller lärosalar, lärararbetsrum, studenttorg, grupperum samt toaletter. Den estetiska utformningen av tillbyggnaden blir viktig sett till stadsbilden.

Konsekvenser

Beslut av GVUN under år 2021 innebär att utökade elevplatser till år 2025 ska erbjudas genom expansion av nuvarande gymnasieskolor.

Bäckängsgymnasiet campus

Mål & Beskrivning

Bäckängsgymnasiet har behov av utökad antalet lärosalar med tillhörande grupprum, samt vissa specialsalar och lärararbetsrum. Befintligt storkök på Bäckängsgymnasiet är underdimensionerat och behöver byggas om och till. Även kapaciteten för matsalsplatser behöver utökas. Att utreda placering för lokaler för dans, teater och musikundervisning ingår även i projektet.

Projektet innefattar fortsatt utredning av två alternativ – Campus Bäckäng och en lokal utbyggnad av befintlig skola. Om-/tillbyggnad av kök och matsal görs av befintliga lokaler.

Konsekvenser

Beslut av GVUN under år 2021 innebär att utökade elevplatser till år 2025 ska erbjudas genom expansion av nuvarande gymnasieskolor.

Förstudier:

6.4 Äldreomsorg

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Kristinegränd vård- och omsorgsboende		X	X				1
Summa	190 000	91 014	94 455	0	0	0	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av ett vård- och omsorgsboende på 73 platser. Vård- och omsorgsboendet är lokaliserat till tomten för befintliga Kristinegården förskola.

Konsekvenser

Om projektet uteblir, på sikt ej kunna tillfredsställa verksamhetens framtida behov av verksamhetslokaler.

Förstudier:

Vård- och omsorgsboende

6.5 LSS/SOL-boende

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Sörmarkens LSS		X					2
Skogslid ombyggnad		X					2
Björkbo LSS		X					1

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Rydsvägens LSS (A)		×	×				1
Johannelundsgatans SoL		×	×				2
Gårda LSS (B)		×	×				1
Asahagsvägens LSS (C)		×	×				1
Servicebostad LSS		×	×	×			0
Gruppbofastad LSS (D)			×	×			0
Gruppbofastad LSS (E)			×	×			0
Gruppbofastad LSS (F)			×	×	×		0
Gruppbofastad LSS (G)				×	×	×	0
Summa	318 285	85 172	45 708	71 000	25 000	11 500	

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Sörmarkslidens LSS

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppbofastad med särskild service enligt lagen om LSS.

I Borås Stad finns ett antal personer som står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte fyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. Placering av boendet är Sörmarksliden på Sörmarken och boendet kommer innehålla 6 lägenheter.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet.

Skogslid ombyggnad

Mål & Beskrivning

Ombyggnation inom Skogslid vård- och omsorgsboende i Fristad. Två flyglar är disponibla och kommer ställas om till gruppbofastad LSS med 6 lägenheter och korttidsboende SoL med 6 lägenheter.

Tidigare projekt Korttidsboende SoL ersätts i och med detta, då verksamheten med fördel kan samlokaliseras med annan verksamhet för effektivt resursanvändande.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet, samt att korttidsboende inte kan erbjudas inom givna riktlinjer (ny lag 2020, tre dagars utskrivning).

Björkbo LSS

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppbofastad med särskild service enligt lagen om LSS, tidigare LSS Barnhemsgatan.

Barnhemsgatans LSS uppfyller inte kriteriet att vara fullvärdiga lägenheter och behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. Placering av boendet är på Skalle i Fristad och boendet kommer innehålla 6 lägenheter. Bygglov är under överprövning.

Konsekvenser

Boendet är inte fullvärdigt och gruppboenden är inte ändamålsenliga.

Rydsvägen LSS

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppboende med särskild service enligt lagen om LSS, tidigare LSS (A).

I Borås Stad finns ett antal personer som står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte uppfyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. Placering av boendet är på Rydsvägen i Gånghester och boendet kommer innehålla 5 lägenheter.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet.

Johannelundsgatan SoL

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppboende enligt socialtjänstlagen, tidigare SoL (A).

Individuellt provat boende i form av bostäder med särskild service som kommunerna ska inrätta för människor som av fysiska, psykiska och andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring, och som till följd av dessa behöver ett sådant boende. Boendet innehåller 20 lägenheter. Boendet har för avsikt att ersätta ett inhyrt objekt.

Konsekvenser

Om projektet inte genomförs kvarstannas verksamheten i ej ändamålsenliga lokaler.

Gårda LSS

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppboende med särskild service enligt lagen om LSS, tidigare LSS (B).

I Borås Stad finns ett antal personer som står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte uppfyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. Placering av boendet är på Boråsvägen i Dalsjöfors och boendet kommer innehålla 6 lägenheter. Arbete med detaljplanen pågår.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet.

Åsahagsvägens LSS

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppboende med särskild service enligt lagen om LSS, tidigare LSS (C).

I Borås Stad finns ett antal personer som står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte uppfyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. Placering av boendet är på Åsahagsvägen i Viskafors och boendet kommer innehålla 6 lägenheter. Arbete med detaljplanen pågår.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet.

Serviceboende LSS

Mål & Beskrivning

Nybyggnation med 8-10 solitära lägenheter med särskild service enligt lagen om LSS.

I Borås Stad finns ett antal personer som står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte fyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. Placering av boendet är Hemmansgatan i Borås. Arbete med detaljplanen kommer påbörjas.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet.

Gruppbostad LSS (D, E, F, G)

Mål & Beskrivning

Nybyggnation av en gruppbostad med 5-6 lägenheter med särskild service enligt lagen om LSS.

I Borås Stad finns ett antal personer som står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS. Förutom kön finns ett antal bostäder som inte uppfyller kriteriet att vara fullvärdiga och som successivt behöver bytas ut mot fullvärdiga lägenheter. I dagsläget finns ingen tomt för boendet, men LFF arbetar med lokaliseringen.

Konsekvenser

Att personer som redan står i kö för att erhålla bostad enligt lagen om LSS inte blir erbjuden någon lägenhet.

Förstudier:

6.6 Kultur och Fritid

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2021	Total budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
Boråshallen ombyggnad etapp 2 (tillgäng.)	25 000		5 000	20 000					1
Brämhults IP tillbyggnad	4 500		3 000	1 500					1
Kronängsparkens omklädningsbyggnad	5 000			5 000					0
Ny idrottshall Boda	80 000	905		57 095	22 000				1
Bodavallen ombyggnad	26 000			3 000	23 000				1
Kulturhuset, entréhallen	3 000	402		500	2 098				
Summa	143 500	1 307	8 000	87 095	47 098				

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Boråshallen ombyggnad etapp 2

Mål & Beskrivning

Boråshallen är den enda idrottshall i Borås som kan erbjuda både bredd- och elitidrott med en publikkapacitet på ca 2 900 besökare. Hallen är 65 år gammal och är unik i sitt slag och har följaktligen stora behov av underhålls- och renoveringsinsatser, men också en potential att ytterligare utvecklas. Projektet är en fortsatt utveckling på Boråshallen som en eventarena och innefattar att göra den mer tillgänglig och ändamålsenlig, samt att renovera omklädningsrummen.

Konsekvenser

Att föreningens verksamheter inte kan växa och utvecklas om projektet inte genomförs.

Brämhults IP tillbyggnad

Mål & Beskrivning

Föreningen är en av de största ungdomsföreningarna i Borås med ca 600 aktiva barn och unga, 150 av dessa ungdomar kommer från Hässleholmen och andra områden utanför Brämhult. Behov finns av ny omklädningsbyggnad (anläggningslån), samt utökning av kansli lokalerna med mötes- och kansliutrymmen (detta projekt).

Konsekvenser

Att föreningens verksamheter inte kan växa och utvecklas om projektet inte genomförs.

Kronängsparken omklädningsbyggnad

Mål & Beskrivning

Nybyggnad av omklädningsbyggnad med tillhörande biutrymmen för fotbollsplanen i Kronängsparken.

Konsekvenser

Brist uppstår för föreningar som nyttjar fotbollsplanen som idrottsanläggning.

Ny idrottshall Boda

Mål & Beskrivning

Nybyggnad av fullstor idrottshall med omklädningsrum, samt en mindre allaktivitetshall. Projektet innefattar även lokaler för förskoleklass åt Bodaskolan F-6 (i dagsläget i paviljonger), samt en mindre skolgård. Byggnaden kommer att placeras på Bodavallens idrottsområde. Arbeta med detaljplanen pågår.

Konsekvenser

Projektet förstärker Bodavallen som attraktivt idrottsområde och baseras på politiskt uppdrag i FOFN. Idrottshallen hanterar bristen på undervisningstimmar i idrott för Bodaskolan F-6/7-9 som GRN anmält. När projektet genomförts kan paviljongerna avetableras.

Bodavallen ombyggnad

Mål & Beskrivning

Nybyggnad av omklädningsbyggnad med tillhörande biutrymmen åt Borås AIK. Arbeta med detaljplanen pågår.

Konsekvenser

Nuvarande byggnad är i dåligt skick och riskerar att ytterligare försämrats.

Kulturhuset, entréhallen

Mål & Beskrivning

Kulturhusets stora entréhall kan utnyttjas bättre, bland annat genom att receptionen byggs om så att arbetsmiljön för personalen förbättras och att entrén till Konstmuseet blir mer tydlig ur ett besöksperspektiv.

Konsekvenser

Verksamheten kan inte bedrivas ändamålsenligt.

Förstudier:

Ridhuset, ny lokalisering

Borås Museum, Ramnaparken

Art center

Dalsjöbadet

6.7 Kontor och personallokaler

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2021	Total budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
---------------	----------------	-----------------	-------------------	-------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------------

Summa

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

6.8 Individ- och familjeomsorg

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2021	Total budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
---------------	----------------	-----------------	-------------------	-------------	-----------	-----------	-----------	-----------	----------------

Summa

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

Förklaring projektstatus

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

6.9 Lokaler för daglig verksamhet, arbetsförberedande åtgärder mm

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2021	Total budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
<hr/>									
<hr/>									
Summa									

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

6.10 Övriga lokaler

Projekt, mnkr	Godkänd utgift	Utgift tom 2021	Total budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Projekt status
<hr/>									
Summa									

Förklaring projektstatus

0: Ej påbörjat projekt

1: Förstudie

2: Pågår

3: Klart för ekonomisk slutredovisning

Förstudier:
Ny brandstation SÄRF

6.11 Mindre investeringar gemensamma funktioner

Projekt, mnkr	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Underhållsinvesteringar	61 000	63 000	62 000	62 000	62 000	62 000
Hyresgäst Anpassning	13 000	12 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Hyresgäst Anpassningar GVUN	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Hyresgäst Anpassningar externa hg	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Energibesparande åtgärder	8 000	12 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Solenergi	3 000	6 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Miljöanpassningar	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Tillgänglighetsanpassningar	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Säkerhetsinvesteringar	8 000	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Brandsäkerhets myndighetskrav	6 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Moduletableringar markarbeten	8 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
IT-investeringar	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Fiberinstallationer	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Laddinfrastruktur	8 000	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Summa	127 000	131 000	119 000	119 000	119 000	119 000

Nämnden planerar i budgeten 2023 för en investeringsvolym om totalt 131 000 tkr. Åtgärderna är ettåriga och är planerade att utföras inom perioden. Omständigheter kan dock inträffa som påverkar kostnadsbild och/eller tidplaner för många projekt vilket medför att omdisponering av projekt kan komma att bli aktuellt.

Bedömd budgetvolym år 2023 är förenad med stor osäkerhet. Första halvåret 2022 har präglats av snabbt stigande priser p g a förändringar i omvärlden. Prisutvecklingen har närmare femdubblats på kort tid från 2-3% till 10-13%. Den höga prisbilden väntas fortsatt ligga på en hög nivå under resten av året. Hur läget kommer förändras kommande år är svårbedömt. Priserna kan fortsätta att stiga men även vika nedåt snabbare än förväntat. Det som spelar stor roll för världsmarknadssituationen är råvarutillgången, drivmedelspriser och handelns möjlighet till återhämtning och expansion. För nämndens verksamhet innebär en fortsatt hög prisnivå att en hårdare prioritering och omprioritering av befintliga medel är nödvändig. Mindre akuta behov får skjutas på framtiden vilket på sikt också kan innebära ökade investeringsutgifter.

I budgeten 2022 finns inga omdisponerade medel. Beräknat årsutfall indikerar att det kommer för enskilda projekt att uppstå behov av omdisponering. Nämnden kommer att belysa detta i samband med ekonomiuppföljning 2022 Tertial 2.

Planerat underhåll år 2023 63 000 tkr

Åtgärder enligt planeringsunderlag. Dessa ingår i grundhyran. I posten ingår även planerat underhåll för objekt inom det strategiska innehavet respektive inom verksamheten kulturfastigheter. 2 000 tkr är särskilt öronmärkta för det strategiska innehavet.

Hyresgästanpassning år 2023 12 000 tkr

Avser åtgärder som inte räknas som planerat underhåll och ingår i hyran. Anpassningar genomförs på initiativ från verksamheten. För anpassningen betalas en tilläggshyra motsvarande kapitalkostnaden för investeringen.

Hyresgästanpassning GVUN år 2023 4 000 tkr

Avser åtgärder som inte räknas som planerat underhåll och ingår i hyran. Anpassningar genomförs på initiativ från verksamheten. För anpassningen betalas en tilläggshyra motsvarande kapitalkostnaden för investeringen.

Hyresgästanpassning Externa hyresgäster år 2023 1 000 tkr

Avser åtgärder som inte räknas som planerat underhåll och ingår i hyran. Anpassningar genomförs på initiativ från den externa hyresgästen. För anpassningen betalas en tilläggshyra motsvarande kapitalkostnaden för investeringen.

Energibesparande åtgärder år 2023 12 000 tkr

Åtgärderna avser energioptimering. Budgetökningen orsakas främst av deltagande i investeringsprojektet Fredriksborgskolan där försök görs för att lagra energi.

Solenergi år 2023 6 000 tkr

Åtgärderna avser installation av solenergi. Budgetökningen orsakas främst av deltagande i investeringsprojekten Särilaskolan och Fredrikborgskolan där en samordning av åtgärderna genomförs för att nyttja medel optimalt och spara kostnader i framtiden.

Miljöanpassningar år 2023 1 000 tkr

Miljöanpassningar syftar till att minska exponeringen för kemikalier som kan skada hälsa och miljö. Exempel på anpassning är installation av skrapgaller.

Tillgänglighetsanpassningar år 2023 1 000 tkr

Åtgärderna avser anpassningar för ökad tillgänglighet.

Säkerhetsinvesteringar år 2023 9 000 tkr

Åtgärder i form av låssystem och andra trygghetsskapande åtgärder.

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2022-0823

Instans
Lokalförjärningsnämnden
Dnr LFN 2022-00113 1.2.4.1

Budgetuppföljning 10-dagars 2022-08-23

Lokalförjärningsnämndens beslut

Lokalförjärningsnämnden beslutar att godkänna budgetuppföljningen och översända densamma till Kommunstyrelsen.

Ärendet i sin helhet

Lena Zetterberg, enhetschef Stabsenheten, redovisar i Lokalförjärningsnämndens budgetuppföljning det ekonomiska resultatet till och med juli.

Beslutsunderlag

1. Budgetuppföljning 10-dagars

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Ekonomisk redovisning

	2021	2022		Nettoutfall jan-aktuell månad	Avvikelse	Prognos avvikelse
	Nettoutfall jan-aktuell månad	Nämndbudget	Periodiserad nettobudget			
Nämnd	564	857	500	529	-29	0
Administration	3 364	7 241	4 224	-1 138	5 362	4 500
Verksamhetsfastigheter	-4 293	-21 310	-12 432	-12 386	-46	-5 500
Omsorg LSS-fastigheter	7 514	12 020	7 012	8 522	-1 510	-1 000
Omsorg SOL-fastigheter	633	3 993	2 329	782	1 547	400
Omsorg ÅO-fastigheter	-1 698	-6 901	-4 026	-2 252	-1 774	-1 200
Externa hyresgäster - ej kommunal verksamhet	3 443	-4 462	-2 603	-2 610	7	0
Externa hyresgäster - Räddningstjänst (SÄRF)	-248	0	0	-70	70	0
Strategiskt ägande	1 761	-215	-125	2 284	-2 409	-3 000
Kulturfastigheter	0	1 063	620	981	-361	-300
Fastigheter annan	-33	222	129	8	121	200
Fastigheter lediga disponibla ytor	11 730	17 742	10 350	8 643	1 707	1 100
Fastigheter för avyttring - avtal	0	2 000	1 167	729	438	0
Fastigheter för avyttring - försäljning	0	500	292	216	76	0
Fastigheter för avyttring - rivning	1 205	2 000	1 167	747	420	0
Fastigheter för åtgärd	4 910	3 000	1 750	1 167	583	600
Fastigheter för evakuering	6 516	15 000	8 750	6 452	2 298	4 200
Fastigheter sanering	755	3 000	1 750	51	1 699	0
Servering	1 705	3 200	1 867	1 759	108	0
Buffert						
Verksamhetens nettokostnader	37 828	38 950	22 721	14 414	8 307	0
Kommunbidrag						
Resultat jfr med kommunbidrag	-37 828	-38 950	-22 721	-14 414		0
Godkänt ianspråktagande av ack. resultat						
Centralt avsatta medel						
Resultat jfr med tillgängliga medel	-37 828			-14 414		0

Verksamhetsmått
Ägda fastigheter

Verksamhetsmått	Utfall Jul 2021	Budget 2022	Utfall Jun 2022	Utfall Jul 2022
Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	20	9	12	12

Inhyrda fastigheter

Verksamhetsmått	Utfall Jul 2021	Budget 2022	Utfall Jun 2022	Utfall Jul 2022
Antal objekt i verksamheten Fastigheter - lediga disponibla ytor (Lokalbank)	13	4	4	4

Kommentarer
Prognos för helåret
Nettoresultatet för perioden

Nettoresultatet för perioden är ett överskott om 8 307 tkr. Överskottet visas först och främst inom Administration.

Överskottet beror också på lägre personalkostnader för perioden. Lägre kostnaderna är en följd av två långtid sjukskrivna under året och en tjänst som inte var tillsatt förrän sommaren. Resultatöverskottet kommer minska på grund av kostnader för inhyrd personal som kommer täcka vakanta tjänster under året samtidigt att de två sjukskrivna återgår succesivt tillbaka till sitt arbete samt den vakanta tjänsten är tillsatt.

10-dagars 2022-07

Lokalförvaltningsnämnden

Överskottet beror också på lägre saneringskostnader för perioden. Mer omfattande saneringsarbete förväntas ske under andra halvan av året och resultatöverskottet kommer att således minska.

Årsprognos

Jämfört med föregående prognostillfälle i maj har prognosen inte förändrats resultatmässigt.

Resultat för verksamheter *Fastigheter lediga disponibla ytor* och *Fastigheter för åtgärd* har förändrats jämfört med senaste prognosen i maj på grund av färre uppsägningar än förväntat samt lägre kostnader inom kategori "fastigheter för åtgärd". Det påverkar dock inte slutliga prognosen på helheten på grund av sämre prognostiserat resultat för verksamheter med speciella boende - *Omsorg LSS-fastigheter* och *Äldreomsorgsfastigheter*. Det negativa prognostiserade resultatet för de två verksamheterna motsvarar den positiva prognosen för verksamheterna *Fastigheter lediga disponibla ytor* och *Fastigheter för åtgärd* så att det blir ingen förändring i den totala slutprognosen för LFF.

Inflationen är högre än förväntat och det har påverkat först och främst konsumtionsavgifter och driftskostnader. Konsumtionsavgifterna är 5,9 % högre jämfört med 2021 och driftkostnader har ökat med 22,9 jämfört med utfallet för samma period förra året. Mer ingående analys ska göras i kommande prognos för tertiäl 2.

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2022-00261 1.2.4.1

Risakanalys 2023

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att godkänna redovisad risakanalys samt, att översända denna till Kommunstyrelsen och Stadsrevisionen.

Ärendet i sin helhet

Intern kontroll kan övergripande definieras som en process där såväl de förtroendevalda, ledningen och övriga professioner samverkar i syfte att uppnå följande mål: Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer.

Intern kontroll börjar med en risakanalys. Den är viktig för att kartlägga nämndens och förvaltningens största riskbilder. Den ringar in och bedömer på vilket sätt en risk ska omhändertas. Riskanalysen är första steget i framtagandet för en intern kontrollplan, vilken ska gälla för nästkommande år.

Beslutsunderlag

1. Risakanalys 2023

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen
2. Stadsrevisionen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Risicanalys 2023

Lokalförsörjningsnämnden

1 Regler för Intern kontroll

Lokalförvaltningsnämndens regler och anvisningar för intern kontroll utgår från Borås Stads regler. Avrapportering sker i Stadens styr- och ledningssystem Stratsys och följer årshjulet för intern kontroll.

Det interna kontrollarbetet inom nämndens verksamhetsområde är organiserat som följer;

- Lokalförvaltningsnämnden ska årligen anta en intern kontrollplan som tagits fram utifrån genomförd riskanalys. Nämnden ska försäkra sig om att granskningar genomförs enligt plan och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig. Vid misstanke om allvarliga brister ska nämnden utan dröjsmål vidta åtgärder.
- Förvaltningschefen ansvarar för att ta fram konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll inom nämndens verksamhetsområden. Hen ska i samverkan med nämnden se till att en riskanalys genomförs och med den som underlag upprätta en intern kontrollplan. Förvaltningschefen bevakar att planen följs upp. Allvarliga brister ska omedelbart rapporteras till nämnden.
- Avdelningschefer/enhetschefer har ansvar för att det finns rutiner och system som säkrar att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt och att dessa är kända av medarbetarna. Chefer ska löpande bedöma ekonomiska och verksamhetsmässiga risker och rapportera dessa till närmaste chef. Allvarliga brister ska omedelbart rapporteras till närmaste chef.
- Alla anställda är skyldiga att följa regler, rutiner och riktlinjer för att nå en säker och effektiv verksamhet samt att rapportera avvikelser till närmaste chef.

Förutom nämndens internkontrollregler är Lokalförvaltningsnämndens verksamhet certifierad enligt ISO 9001 och 14001. Detta innebär årliga intern- och extern revisioner av ledningssystem, kvalitet och miljöarbete. Intern revisionerna ska ge svar på hur olika processer fungerar i praktiken och vad verksamheten ska arbeta med för att förbättra sitt arbetssätt medan en extern revision granskar om verksamheten uppfyller certifieringsstandarderna. Extern revisionen utförs av certifieringsorganet LRQA. En förnyelserevision som innebär att hela ledningssystemet revideras sker med två års mellanrum.

2 Beskrivning av arbetet med att ta fram riskanalysen

Nämnden har genomfört sin årliga diskussion och arbetat med riskanalysen. Förslag på förändring, tillägg och synpunkter på riskanalysen har sammanställts av förvaltningsledningen som också bidragit med synpunkter utifrån ett verksamhetsperspektiv.

Arbetet har resulterat i att Nämnden i riskanalysen för år 2023 identifierat 14 riskbilder. Riskbilderna tillhör kategorierna Styrning och ledning, Egen verksamhet, Personal och Ekonomi.

Riskbedömning för Verksamhet/Processen Internhyressystemet har inför 2023 sänkts från 9 till 6. Internhyressystemet infördes 2017. En revidering har gjorts av reglerna och effekterna av systemet följs och utvärderas årligen. Processen tas dock med i interkontrollplanen för år 2023.

3 Styrning och ledning

Verksamhet / Process	Riskbild	Riskbedömning 2023	Till plan 2023	Kommentar 2023	Direkt åtgärd
Lokalförsörjningsnämndens prövande roll	Risk att fattade beslut av nämnden avseende avveckling av fastigheter inte blir godkända av KS. Beskrivning <i>Om nämnden beslutar att ett enskilt fastighetsobjekt inte kan användas till lokalförsörjning och beslutet inte godkänns av KS innebär detta en fortsatt förvaltning av objekt som borde avvecklas. Kostnader kvarstår på objekt. Befintliga resurser används inte optimalt och kostnadseffektivt.</i>	9	Ja		
Nytt internhyressystem	Risk för många mindre ytor i verksamheten Lediga disponibla ytor (Lokalbank). Beskrivning <i>Det är möjligt att verksamheten säger upp mindre ytor i ett enskilt objekt som gör att den uppsagda ytan inte är optimal att använda för en annan verksamhet. Ytan kan exempelvis vara en förrådsyta som ligger inom en skolenhet vars tillträde inte kan avgränsas med lätthet. Detta medför ett sämre lokalutnyttjande vilket inte är resurseffektivt.</i>	6	Ja	Se kommentar Rapport avsnitt 2.	
Kommunikation	Risk för att nämndsledamöter på grund av ett komplicerat beslutsunderlag inte blir tillräckligt insatta i ett ärende för att kunna ta ett korrekt beslut. Beskrivning <i>Många frågor är komplexa. Komplexiteten gör att det kan finnas risk i att beslutsunderlag brister i förståelighet.</i>	9	Ja		
Lokalresursplanering	Risk för att den långsiktig lokalplanering inte kan möta verksamhetens lokalbehov som det är planerat. Beskrivning <i>Oförutsägbara och/eller sent ändrade omvärldsförutsättningar kan komma att innebära ökade kostnader för Staden. Planeringen kan också påverkas av brist på byggbar mark eller försenade beslut om byggbar mark, och/eller brist på möjliga lokaler att förhyra. Förhyring av lokaler kan även försvåras av de krav Staden ställer på lokalbeståndet för sin verksamhet.</i>	9	Ja		

4 Personal

Verksamhet / Process	Riskbild	Riskbedömning 2023	Till plan 2023	Kommentar 2023	Direkt åtgärd
Bisyssla	Risk att medarbetare inte känner till reglerna om bisyssla och att de inte följs. Beskrivning <i>Krav på redogörelse och redovisning av Bisyssla. Som offentlig anställda får man inte ha bisysslor som är förtroendeskadliga, konkurrerande eller arbetshindrande. Se lagen om offentlig anställning (LOA). Arbetsgivaren ska i samband med en nyanställning av personal informera om denna skyldighet.</i>	3	Nej		
Kompetensförsörjning	Risk att det inte går att få tag på rätt kompetens vid en rekrytering. Beskrivning <i>Råder svårigheter att rekrytera inom de yrken som förvaltnings- resp. byggverksamheten kräver då dessa är bristryrken.</i>	6	Nej		
	Risk att en hög och/eller ökad arbetsbelastning inte ger utrymme för kompetensutveckling av befintlig personal Beskrivning <i>Mindre tid för kompetensutveckling av befintlig personal ger sämre förutsättningar i det längre perspektivet att utveckla verksamheten och att bibehålla befintlig kompetens.</i>	6	Nej		
Personalomsättning	Risk för hög arbetsbelastning i samband med hög personalomsättning. Beskrivning <i>Svårighet att rekrytera rätt kompetens kan leda till att kvarvarande medarbetare får en hög arbetsbelastning och ansvar under en längre period.</i>	9	Ja		
Distansarbete	Risk för en försämrad arbetsmiljö Beskrivning <i>Distansarbete kan medföra en försämrad arbetsmiljö. Möjligheten till distansarbete är i grunden positivt av flera skäl men ställer andra typer av krav? på ledning, arbetsmiljö och gränsdragning mellan arbete och privatliv.</i>	6	Nej		

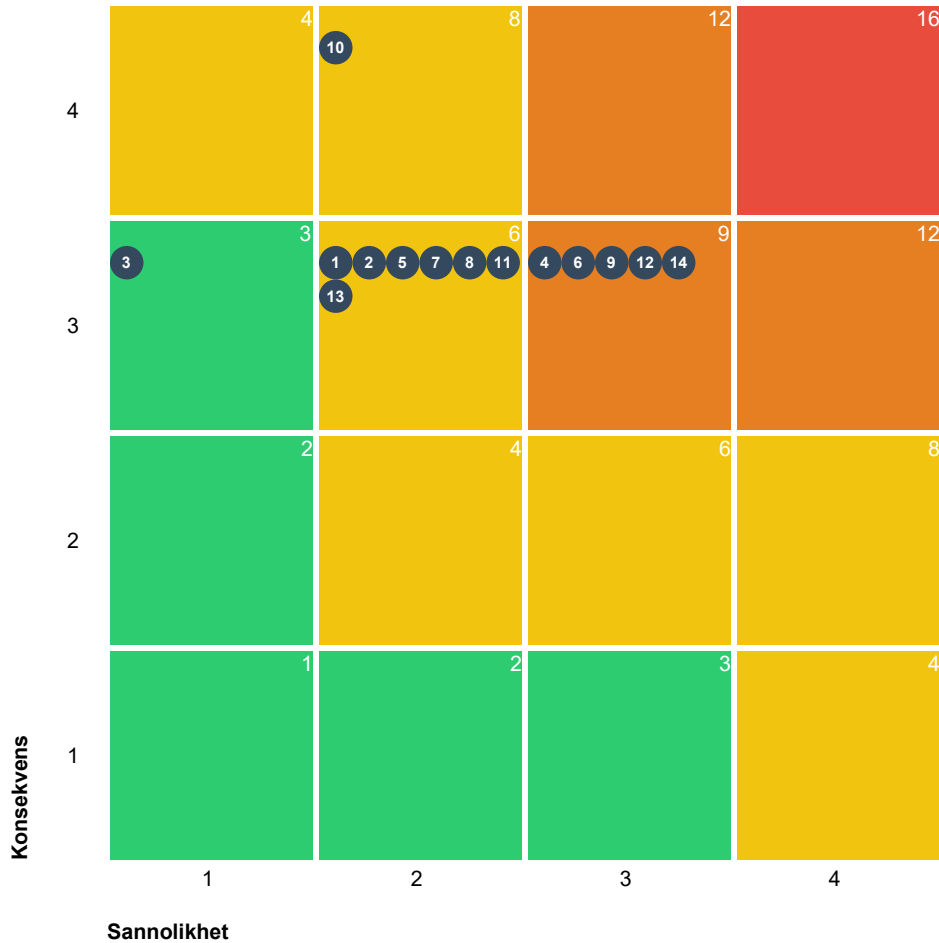
5 Ekonomi

Verksamhet / Process	Riskbild	Riskbedömning 2023	Till plan 2023	Kommentar 2023	Direkt åtgärd
Representation-utbildning	Risk att riktlinjer ej följs Beskrivning <i>Risken är att representationsreglerna för Borås Stad och Skatteverkets regler ej följs, samt att representation/utbildning ej är godkänd. Representation medges endast inom eller i direkt anslutning till Borås Stads ordinarie verksamhet.</i>	6	Nej		
Upphandling	Risk för att verksamheten inte följer befintliga ramavtal. Beskrivning <i>Ramavtal tillämpas felaktigt . Ej upphandlade leverantörer används. Direktupphandlingar görs utan att registreras i upphandlingsmodulen.</i>	6	Nej		
Drift och investeringar	Risk för oförutsägbara kostnader och utgifter Beskrivning <i>Omvärlden är osäker. Faktorer påverkar som är svåra att förutse, förhålla sig till och parera. Kan medföra stora konsekvenser. Negativ påverkan.</i>	9	Ja		

6 Egen verksamhet

Verksamhet / Process	Riskbild	Riskbedömning 2023	Till plan 2023	Kommentar 2023	Direkt åtgärd
Verksamhetskontroller	Risk att myndighetskrav och miljökrav inte följs Beskrivning <i>Det finns myndighetskrav avseende t ex sprinklerrör och idrottsutrustning, samt miljökrav avseende t ex köldmedia och radon. Följs inte reglerna kan konsekvenserna bli allvarliga för verksamheten.</i>	6	Nej		
Förvaltningsprocessen	Risk för att lokaler inte underhålls. Beskrivning <i>Underhåll uteblir vilket på sikt medför ökade kostnader</i>	8	Nej		

7 Riskmatris

Direkt åtgärd krävs (13-16)
Åtgärd krävs (9-12)
Håll under uppsikt (4-8)
Risken accepteras (1-3)

	Konsekvens	Sannolikhet
4	Allvarlig (är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa)	Sannolik (det är mycket troligt att fel ska uppstå)
3	Kännbar (uppfattas som besvärande för intressenter och kommunen)	Möjlig (det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå)
2	Lindrig (uppfattas som liten av såväl intressenter och kommunen)	Mindre sannolik (risken är mycket liten för att fel ska uppstå)
1	Försumbar (är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen)	Osannolik (risken är praktiskt taget obefintlig för att fel ska uppstå)

5 Åtgärd krävs (9-12) 8 Håll under uppsikt (4-8) 1 Risken accepteras (1-3) Totalt: 14

Verksamhet / Process	Risken	Riskbild	Konsekvens 2023	Sannolikhet 2023		Riskbedömning 2023	Till plan 2023	Kommentar 2023
Representation-utbildning	1	Risk att riktlinjer ej följs	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Nej	
Verksamhetskontroller	2	Risk att myndighetskrav och miljökrav inte följs	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Nej	
Bisyssla	3	Risk att medarbetare inte känner till reglerna om bisyssla och att de inte följs.	3.Kännbar	1.Osannolik		3	Nej	
Lokalförsörjningsnämndens prövande roll	4	Risk att fattade beslut av nämnden avseende avveckling av fastigheter inte blir godkända av KS.	3.Kännbar	3.Möjlig		9	Ja	
Nytt internhyressystem	5	Risk för många mindre ytor i verksamheten Lediga disponibla ytor (Lokalbank).	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Ja	Se kommentar Rapport avsnitt 2.
Kommunikation	6	Risk för att nämndsledamöter på grund av ett komplicerat beslutsunderlag inte blir tillräckligt insatta i ett ärende för att kunna ta ett korrekt beslut.	3.Kännbar	3.Möjlig		9	Ja	
Kompetensförsörjning	7	Risk att det inte går att få tag på rätt kompetens vid en rekrytering.	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Nej	
	8	Risk att en hög och/eller ökad arbetsbelastning inte ger utrymme för kompetensutveckling av befintlig personal	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Nej	
Lokalresursplanering	9	Risk för att den långsiktig lokalplanering inte kan möta verksamhetens lokalbehov som det är planerat.	3.Kännbar	3.Möjlig		9	Ja	
Förvaltningsprocessen	10	Risk för att lokaler inte underhålls.	4.Allvarlig	2.Mindre sannolik		8	Nej	
Upphandling	11	Risk för att verksamheten inte följer befintliga ramavtal.	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Nej	
Personalomsättning	12	Risk för hög arbetsbelastning i samband med hög personalomsättning.	3.Kännbar	3.Möjlig		9	Ja	
Distansarbete	13	Risk för en försämrad arbetsmiljö	3.Kännbar	2.Mindre sannolik		6	Nej	
Drift och investeringar	14	Risk för oförutsägbara kostnader och utgifter	3.Kännbar	3.Möjlig		9	Ja	

Lena Zetterberg
Handläggare
033 357382

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2022-00262 1.2.4.1

Intern kontrollplan 2023

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att anta intern kontrollplan för 2023, samt att översända denna till Kommunstyrelsen och Stadsrevisionen.

Ärendet i sin helhet

Intern kontroll kan övergripande definieras som en process där såväl de förtroendevalda, ledningen och övriga professioner samverkar i syfte att uppnå följande mål: Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten, samt efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer.

Enligt Kommunfullmäktiges beslut den 21 september 2000 § 123 ska nämnderna upprätta en intern kontrollplan, vars resultat årligen ska redovisas för Kommunstyrelsen och Kommunrevisionen.

Lokalförvaltningsnämndens kontrollplan är integrerad i förvaltningens kvalitets- och miljöledningssystem (ISO). Varje år utför förvaltningens internrevisorer stickprovskontroll på rutinerna som ingår i verksamhetssystemet.

Beslutsunderlag

1. Intern kontrollplan 2023

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen
2. Stadsrevisionen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Intern kontrollplan 2023

Lokalförsörjningsnämnden

1 Styrning och ledning

Verksamhet / Process	Riskbild	Beskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Kontroll frekvens
Lokalförsörjning snämndens prövande roll	Risk att fattade beslut av nämnden avseende avveckling av fastigheter inte blir godkända av KS. Riskbedömning 2023 9	Om nämnden beslutar att ett enskilt fastighetsobjekt inte kan användas till lokalförsörjning och beslutet inte godkänns av KS innebär detta en fortsatt förvaltning av objekt som borde avvecklas. Kostnader kvarstår på objekt. Befintliga resurser används inte optimalt och kostnadseffektivt.	Kontroll av att beslut i LFN godkänns av KS.	Frågor ställs till ansvarig avdelning om aktuellt nämndsärende har godkänts i KS. Nämnden får information om KS-beslut i varje enskilt ärende. Om NEJ från KS får ärendet utredas vidare för åtgärd.	Varje tertial
Nytt internhyressystem	Risk för många mindre ytor i verksamheten Lediga disponibla ytor (Lokalbank). Riskbedömning 2023 6	Det är möjligt att verksamheten säger upp mindre ytor i ett enskilt objekt som gör att den uppsagda ytan inte är optimal att använda för en annan verksamhet. Ytan kan exempelvis vara en förrådsyta som ligger inom en skolenhet vars tillträde inte kan avgränsas med lätthet. Detta medför ett sämre lokalutnyttjande vilket inte är resurseffektivt.	Kontroll av hur reglerna kring internhyressystemet har fungerat och om reglerna behöver revideras.	Antalet uppsägningar och antalet lediga disponibla ytor förs löpande månadsvis och redovisas för nämnd. De utgör även verksamhetsmått och följs upp av Kommunfullmäktige. Vid behov utvärderas de lokaler som verksamhetens säger upp. Utvärdering redovisas för nämnd.	Varje månad
Kommunikation	Risk för att nämndsledamöter på grund av ett komplicerat beslutsunderlag inte blir tillräckligt insatta i ett ärende för att kunna ta ett korrekt beslut. Riskbedömning 2023 9	Många frågor är komplexa. Komplexiteten gör att det kan finnas risk i att beslutsunderlag brister i förståelighet.	Kontroll av att nämndsledamöterna får ett förståeligt underlag inför beslut.	Diskussion ledningsgrupp och presidiet kring hur nämndes beslutsunderlag upplevs.	Varje år
Lokalresursplanering	Risk för att den långsiktiga lokalplaneringen inte kan möta	Oförutsägbara och/eller sent ändrade omvärldsförutsättningar kan komma att innebära ökade kostnader för Staden. Planeringen kan också påverkas av brist på	Kontroll av att det inte finns hinder för genomförande av projekt (produktion/förhyring)	Frågor ställs till ansvarig avdelning om det funnits hinder vid genomförande av aktuella projekt alt.	Varje månad

Verksamhet / Process	Riskbild	Beskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Kontroll frekvens
	verksamhetens lokalbehov som planerat. Riskbedömning 2023 9	byggbar mark eller försenade beslut om byggbar mark, och/eller brist på möjliga lokaler att förhyra. Förhyring av lokaler kan även försvåras av de krav Staden ställer på lokalbeståndet för sin verksamhet.		förhyring. Om JA bereds ärendet vidare för alternativ lösning. Ärendet redovisas för nämnd.	

2 Personal

Verksamhet / Process	Riskbild	Beskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Kontroll frekvens
Personalomsättning	Risk för hög arbetsbelastning i samband med hög personalomsättning. Riskbedömning 2023 9	Svårighet att rekrytera rätt kompetens kan leda till att kvarvarande medarbetare får en hög arbetsbelastning och ansvar under en längre period.	Kontroll av arbetade timmar totalt och per anställd (flexsaldo)	Kontinuerlig avstämning och dialog ledningsgrupp gällande personalläget. Att konsekvensplan och åtgärdsplan finns upprättad. Att frågan om arbetsbelastning, kompetensprofil tas upp, följs upp och utvärderas i samband med det årliga medarbetarsamtalet och uppföljningssamtalet. Mätstickan används löpande månadsvis. Årlig utvärdering av SAM-enkät samt genomförande av SAM-årshjul. FSG, Skyddsron.	Varje halvår

3 Ekonomi

Verksamhet / Process	Riskbild	Beskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Kontroll frekvens
----------------------	----------	-------------	----------------	---------------	-------------------

Verksamhet / Process	Riskbild	Beskrivning	Kontrollmoment	Kontrollmetod	Kontroll frekvens
Drift och investeringar	Risk för oförutsägbara kostnader och utgifter Riskbedömning 2023 9	Omvärlden är osäker. Faktorer påverkar som är svåra att förutse, förhålla sig till och parera. Kan medföra stora konsekvenser. Negativ påverkan.	Kontroll av budgetavvikelser	Utökade ekonomiska utfallsanalyser. Omvärldsbevakning makroekonomi. Redovisas för nämnden vid behov.	Varje månad

Hozan Sharef
Handläggare
033 35 73 83

Anslagsframställen Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden föreslår att Kommunstyrelsen beslutar, under förutsättning att Vård- och äldrenämnden tillstyrker förslaget, att godkänna Lokalförsljningsnämndens anslagsframställen avseende nybyggnad av Kristinegränd vård- och omsorgsboende, Kristinegränd 7, Gerumsberget 1.

Projektets handläggning

Vård- och äldrenämnden har i lokalresursplaneringen framställt sitt behov till Lokalförsljningsnämnden om ett nytt vård- och omsorgsboende. Lokaliseringen har av Lokalförsljningsförvaltningen gjorts till en tomt på Kristineberg där detaljplanen vann laga kraft 2021-03-25. Förstudiekonto öppnades 2019-03-19.

Projekteringsframställen antogs i Lokalförsljningsnämnden 2021-12-14 och tillstyrktes av Vård- och äldrenämnden 2022-02-22, samt beslutades i Kommunstyrelsen 2022-01-17.

Projektet finns med i Borås Stads investeringsbudget 2022 med en projektbudget om 190 000 000 kr.

Projektbeskrivning och mål

I Borås finns idag en brist på vård- och omsorgsplatser och befolkningsprognosen visar på en ökad befolkning inom denna ålderskategori.

Boendet består av 73 lägenheter fördelade i en byggnad i fyra våningsplan. Varje lägenhet är 35 m² och utformade så man kan ha tvättmaskin i varje lägenhet, och kommer även vara utrustade för taklift. På varje plan finns två avdelningar med ca 10 lägenheter och varje avdelning har gemensamt kök och matsal. Det finns möjlighet till uteplatser på varje plan i form av balkong, samt vinterträdgård på plan 4. På detta plan finns även matsal och ett större rum där boende kan samlas vid högtider. Boendet har eget tillagningskök.

Byggnaden omfattar en innergård med grönska och en slinga för promenad. Närhet till vatten i form av en fontän kommer finnas på gården.

Totala BRA för boendet är 7796 m², och 8269 m² BTA, samt uteförråd 17 m² och växthus 32 m². Vårdboendet kommer ha 600 m² solceller på taket. Byggnaden kommer att förberedas för P-märkning.

Konsekvensanalys lokaler

I Borås finns idag en brist på vård- och omsorgsplatser och befolkningsprognosen visar på en ökad befolkning inom denna ålderskategori. Boendet tillför ett nettotillskott av vård- och omsorgsplatser och kräver ingen evakuering.

Tidplan

Byggstart inkl. rivning av befintlig förskole byggnad 2023-03-01 med preliminär inflyttning januari 2025

Ekonomi

Projektets budget är baserad på inkomna anbud till 190 000 000 kronor.

Investeringsutgifter utslagen per m² (BTA) är 22 977 kronor.

Byggentreprenad	156 088 000 kr	
Markentreprenad	8 900 000 kr	
Kontroll och besiktning	450 000 kr	
Bygglov och anslutningsavgifter	2 300 000 kr	
Oförutsett och index	17 185 000 kr	
Bygg- och projektledning	2 000 000 kr	
Projektering	2 927 000 kr	
Ränta under byggtid	150 000 kr	
Summa total för projektet exkl. moms	190 000 000 kr	

Kostnader Lokalförvaltningsnämnden

	År 2022	Förklaringar
Befintlig kapitalkostnad	0 kr	<i>Avser befintlig byggnad</i>
Befintlig driftskostnad	0 kr	<i>Avser befintlig byggnad</i>
Ny kapitalkostnad (rta 1,00%) av investeringen	7 417 317 kr	<i>Ny eller tillägg för ombyggnad</i>
Förändrad driftskostnad (uppskattad)	3 391 000 kr	<i>Som konsekvens av investering</i>
Avgående lokalkostnad för LFN	0 kr	
Tillkommande lokalkostnad för LFN	0 kr	
Total kostnad	10 808 317 kr	

Kapitalkostnaden är beräknad enligt komponentavskrivningsmodell med rak avskrivning. Investeringen föreslås avskrivas på 80, 30, 25, 20 år respektive 15 år.

Intäkter Lokalförsörjningsnämnden/verksamhetens hyra

	År 2022	Förklaring
Ny schablonhyra VÄF	8 406 564 kr	
Ny schablonhyra lägenheter	5 597 640 kr	
Hyrestillägg av investeringen	0 kr	<i>Anser anpassning</i>
Tillkommande schablonhyra för utökat BRA	0 kr	
Total intäkt/hyra	14 004 204 kr	

Hyresförändring för Borås Stad

	År 2022	
Totalhyra	14 004 204 kr	
Befintlig schablonhyra	0 kr	
Avgående hyra	0 kr	
Tillkommande hyra	0 kr	
Hyresförändring	14 004 204 kr	

Beslutsunderlag

1. Ritningar
2. Budgetsammanställning
3. Investeringskalkyl

Beslutet expedieras till

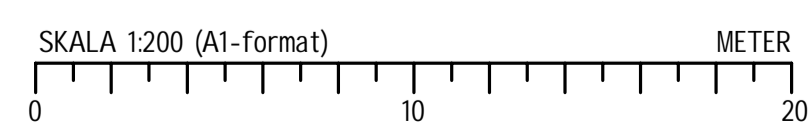
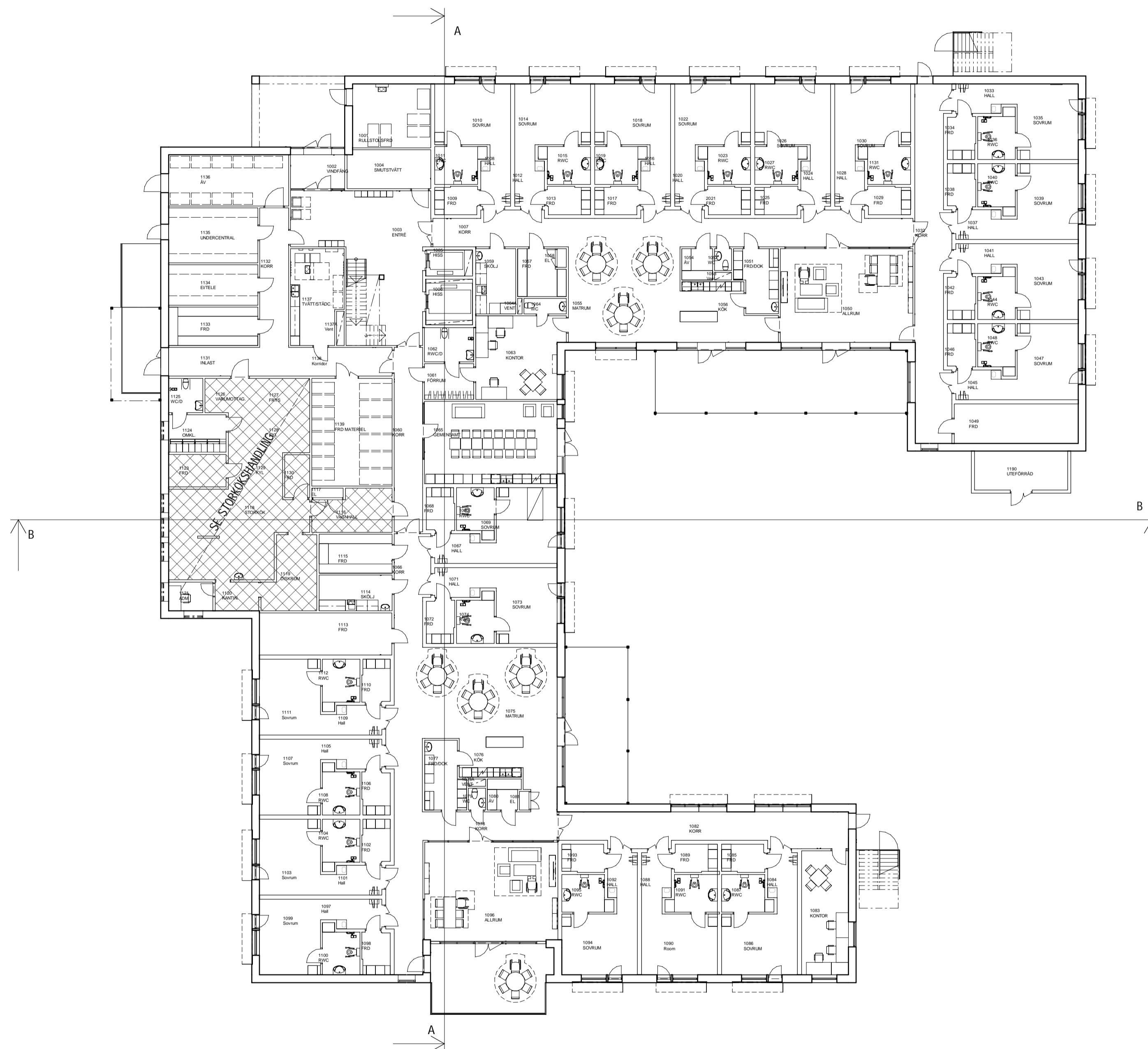
1. Kommunstyrelsen
2. Vård- och äldreämnden

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

FÖRKLARINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Mått anges i millimeter. Plushöjd anges i meter
Se ritning A-40-1-1110

BET	ANT	ÄNDRING AVSER	DATUM	SGN

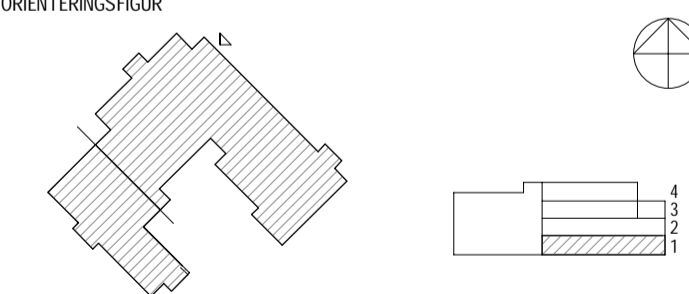
HANDLINGSTYP
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

BORÅS STAD

322810 KRISTINEGRÄND

ORIENTERINGSGIFUR

A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se
K	KONSTRUKTION	www.domän.se
E	EL OCH TELE	www.domän.se
V	LUFTBEHANDLING	www.domän.se
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se
L	LANDSKAP	www.domän.se
M	MARK	www.domän.se
R	YTTRE VA	www.domän.se
-	-	www.domän.se
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se

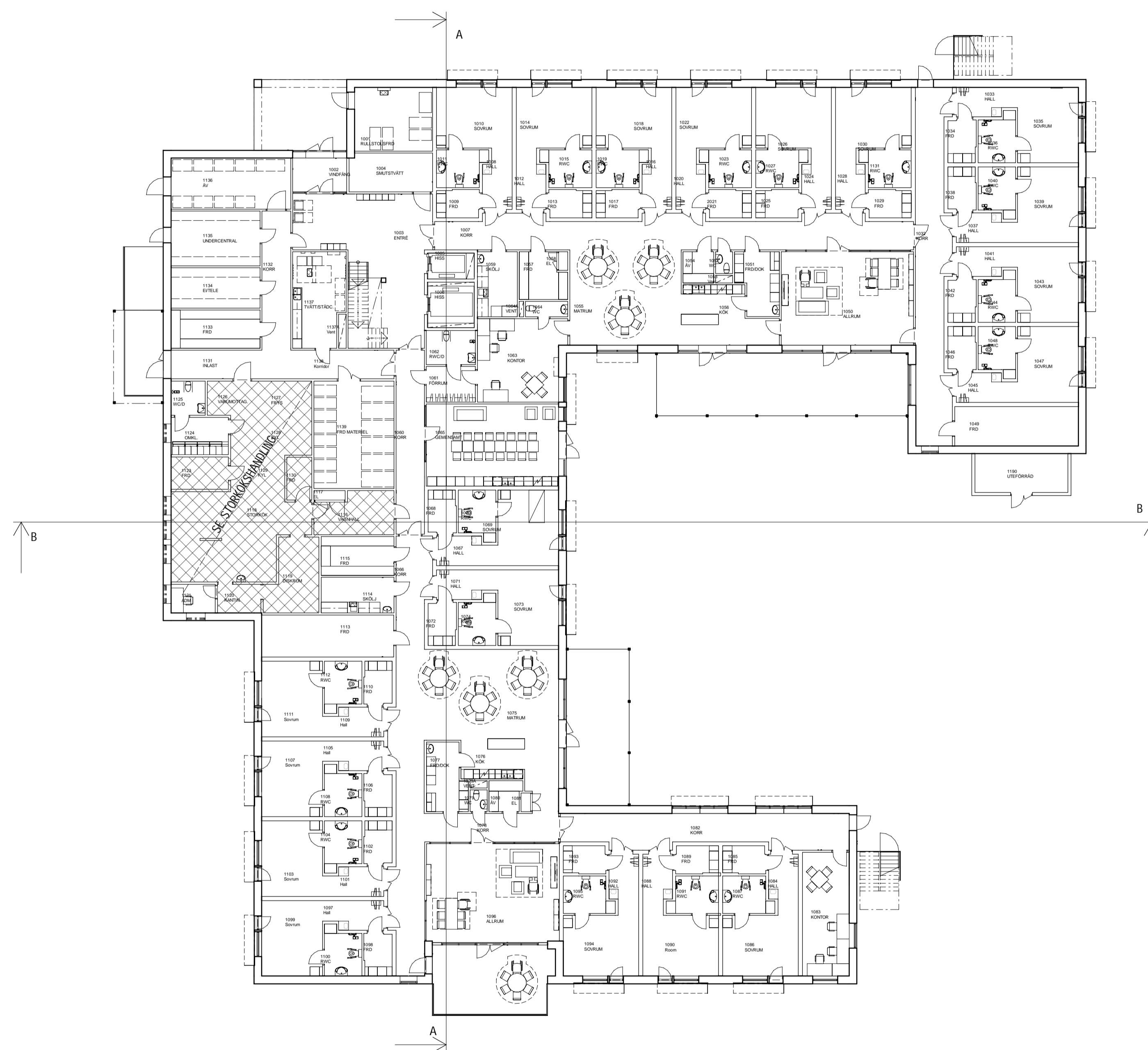
OBJEKTNUMMER	OBJEKT	HANDLAGGARE
UPPDRAGSNUMMER 322810	RITAD/KONSTR AV HU/CW/NS	J Granberg
DATUM 2022-06-03	ANSVÄRIG L Tholence	

NYBYGGNAD
VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE
ÖVERSIKT
PLAN 01

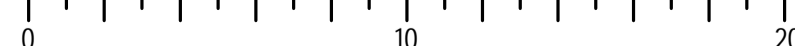
SKALA	FORMAT	RITINGSNUMMER	REV
1:200	A1	A-40-1-1100	

FÖRKLARINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Mått anges i millimeter. Plushöjd anges i meter
Se ritning A-40-1-1110

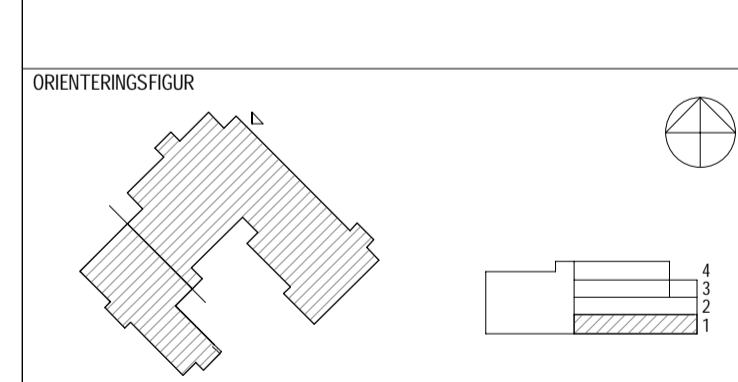
SKALA 1:200 (A1-format) METER

BET	ANT	ÄNDRING AVSER	DATUM	SGN	
HÄNDLINGSTYP					
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG					
 BORÅS STAD 322810 KRISTINEGRÄND					
ORIENTERINGSGIFUR					
					
A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se			
K	KONSTRUKTION	www.domän.se			
E	EL OCH TELE	www.domän.se			
V	LUFTBEHANDLING	www.domän.se			
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se			
L	LANDSKAP	www.domän.se			
M	MARK	www.domän.se			
R	YTTRE VA	www.domän.se			
-	-	www.domän.se			
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se			
UPPDRAGSNUMMER	322810	RITAD/KONSTR AV	HU/CW/NS	HANDLAGGARE	J Granberg
DATUM	2022-06-03	ANSVÄRIG	L Tholence		
NYBYGGNAD VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE ÖVERSIKT PLAN 01					
SKALA	1:200	FORMAT	A1	RITINGSNUMMER	A-40-1-1100
					REV

HÄNDLINGSTYP

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se		
K	KONSTRUKTION	www.domän.se		
E	EL OCH TELE	www.domän.se		
V	LUFTBEHANDLING	www.domän.se		
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se		
L	LANDSKAP	www.domän.se		
M	MARK	www.domän.se		
R	YTTRE VA	www.domän.se		
-	-	www.domän.se		
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se		

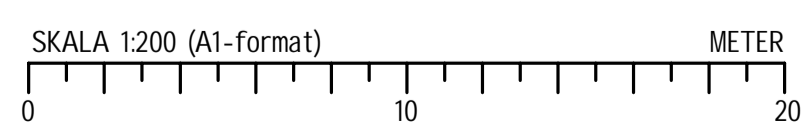
UPPDRAGSNUMMER	322810	RITAD/KONSTR AV	HU/CW/NS	HANDLAGGARE	J Granberg
DATUM	2022-06-03	ANSVÄRIG	L Tholence		

NYBYGGNAD
VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE
ÖVERSIKT
PLAN 01

SKALA	1:200	FORMAT	A1	RITINGSNUMMER	A-40-1-1100
					REV

FÖRKLARINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Mått anges i millimeter. Plushöjd anges i meter
Se ritning A-40-1-1110

BET	ANT	ÄNDRING AVSER	DATUM	SGN
-----	-----	---------------	-------	-----

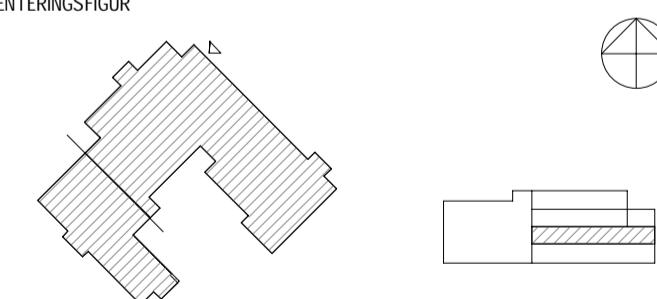
HANDLINGSTYP
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

BORÅS STAD

322810 KRISTINEGRÄND

ORIENTERINGSGIFUR

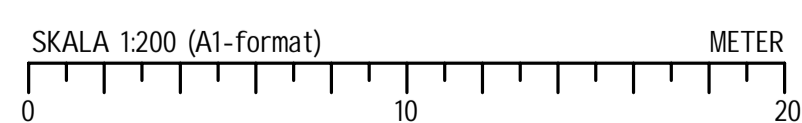
A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se
K	KONSTRUKTION	www.domän.se
E	EL OCH TELE	www.domän.se
V	LUFTHANDLING	www.domän.se
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se
L	LANDSKAP	www.domän.se
M	MARK	www.domän.se
R	YTTRÉ VA	www.domän.se
-	-	www.domän.se
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se

UPPDRAGSNUMMER	RITAD/KONSTR AV	HANDLAGGARE
322810	HU/CW/NS	J Granberg
DATUM	ANSVARIG	
2022-06-03	L Tholence	
NYBYGGNAD		
VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE		
ÖVERSIKT		
PLAN 02		

SKALA	FORMAT	RITINGSNUMMER	REV
1:200	A1	A-40-1-1200	

FÖRKLARINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Mått anges i millimeter. Plushöjd anges i meter
Se ritning A-40-1-1110

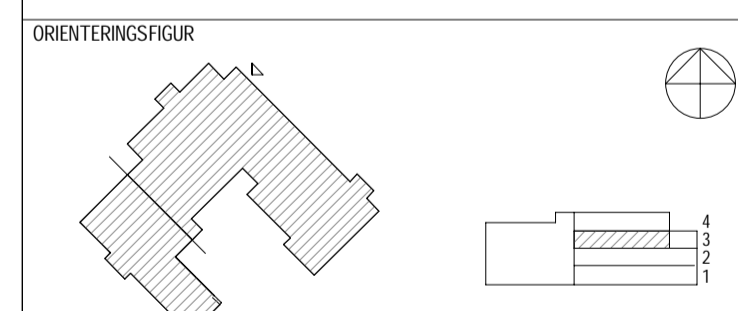
BET	ANT	ÄNDRING AVSER	DATUM	SGN

HANDLINGSTYP
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

BORÅS STAD

322810 KRISTINEGRÄND

A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se
K	KONSTRUKTION	www.domän.se
E	EL OCH TELE	www.domän.se
V	LUFTHANDLING	www.domän.se
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se
L	LANDSKAP	www.domän.se
M	MARK	www.domän.se
R	YTTRÉ VA	www.domän.se
-	-	www.domän.se
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se

UPPDRAGSNUMMER	RITAD/KONSTR AV	HANDLAGGARE
322810	HU/CW/NS	J Granberg
DATUM	ANSVARIG	
2022-06-03	L Tholence	

NYBYGGNAD
VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE
ÖVERSIKT
PLAN 03

SKALA	FORMAT	RITINGSNUMMER	REV
1:200	A1	A-40-1-1300	

FÖRKLARINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Mått anges i millimeter. Plushöjd anges i meter
Se ritning A-40-1-1110

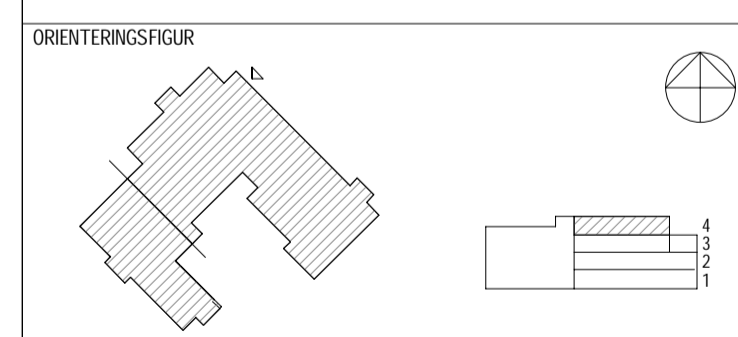
SKALA 1:200 (A1-format) METER
0 10 20

BET	ANT	ÄNDRING AVSER	DATUM	SGN
HÄNDLINGSTYP				
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG				
 BORÅS STAD 322810 KRISTINEGRÄND				
ORIENTERINGSGIFUR				
				
A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se		
K	KONSTRUKTION	www.domän.se		
E	EL OCH TELE	www.domän.se		
V	LUFTHANDLING	www.domän.se		
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se		
L	LANDSKAP	www.domän.se		
M	MARK	www.domän.se		
R	YTTRE VA	www.domän.se		
-	-	www.domän.se		
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se		
UPPDRAGSNUMMER	322810	RITAD/KONSTR AV	HU/CW/NS	HANDLAGGARE
DATUM	2022-06-03	ANSVARIG	L Tholence	J Granberg
NYBYGGNAD VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE ÖVERSIKT PLAN 04				
SKALA	1:200	FORMAT	A1	RITINGSNUMMER
			A-40-1-1400	REV

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

322810 KRISTINEGRÄND

A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se		
K	KONSTRUKTION	www.domän.se		
E	EL OCH TELE	www.domän.se		
V	LUFTHANDLING	www.domän.se		
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se		
L	LANDSKAP	www.domän.se		
M	MARK	www.domän.se		
R	YTTRE VA	www.domän.se		
-	-	www.domän.se		
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se		

UPPDRAGSNUMMER	322810	RITAD/KONSTR AV	HU/CW/NS	HANDLAGGARE
DATUM	2022-06-03	ANSVARIG	L Tholence	J Granberg

NYBYGGNAD
VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE
ÖVERSIKT
PLAN 04

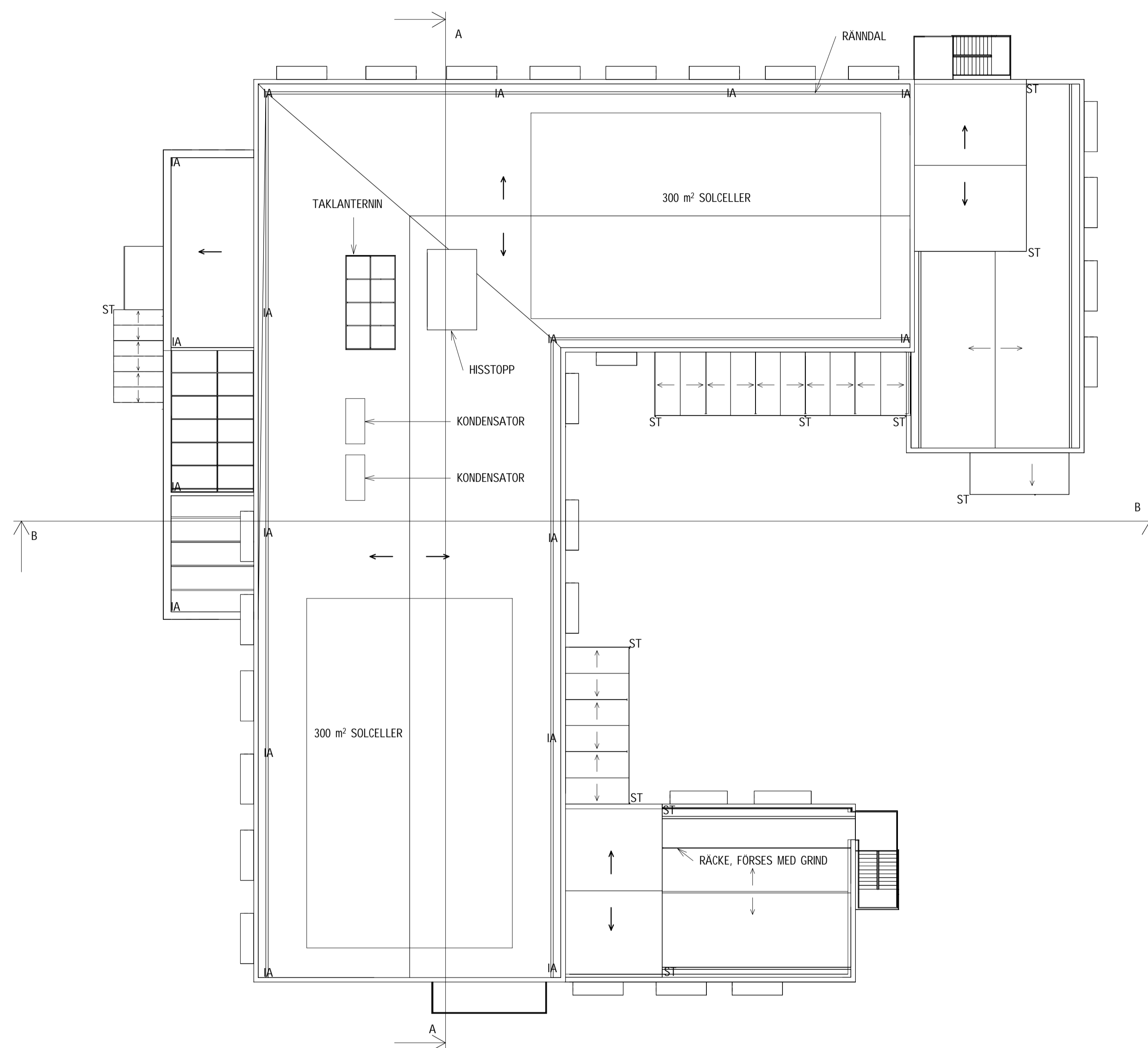
SKALA	1:200	FORMAT	A1	RITINGSNUMMER
			A-40-1-1400	REV

FÖRKLARINGAR OCH FÖRESKRIFTER

Mått anges i millimeter. Plushöjd anges i meter
Se även ritning A-40-1-1110

Takavattning
Antal och placering av stuprör och invändig takavattning ska ses som ett förslag och slutgiltigt antal och placering tas fram i nästa skede.

ST Stuprör
IA invändig takavattning

SKALA 1:200 (A1-format) METER
0 10 20

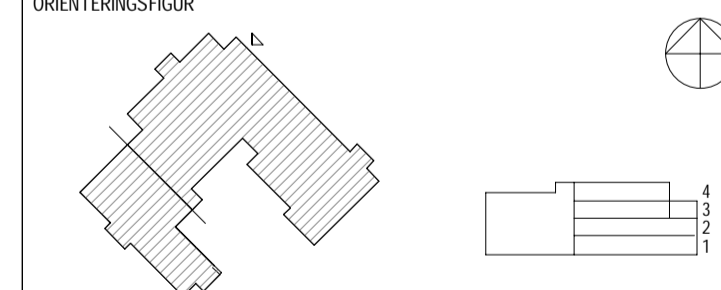
BET	ANT	ÄNDRING AVSER	DATUM	SGN																														
HÄNDLINGSTYP																																		
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG																																		
 BORÅS STAD 322810 KRISTINEGRÄND																																		
ORIENTERINGSGIFUR																																		
																																		
<table border="1"> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>TYRÉNS AB</td> <td>www.tyrens.se</td> </tr> <tr> <td>K</td> <td>KONSTRUKTION</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>E</td> <td>EL OCH TELE</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>V</td> <td>LUFTHANDLING</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>W</td> <td>RÖRANLÄGGNING</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>L</td> <td>LANDSKAP</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>M</td> <td>MARK</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>R</td> <td>YTTRE VA</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>-</td> <td>-</td> <td>www.domän.se</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>INFORMATIONSSAMORDNING CAD</td> <td>www.domän.se</td> </tr> </tbody> </table>					A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se	K	KONSTRUKTION	www.domän.se	E	EL OCH TELE	www.domän.se	V	LUFTHANDLING	www.domän.se	W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se	L	LANDSKAP	www.domän.se	M	MARK	www.domän.se	R	YTTRE VA	www.domän.se	-	-	www.domän.se	C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se
A	TYRÉNS AB	www.tyrens.se																																
K	KONSTRUKTION	www.domän.se																																
E	EL OCH TELE	www.domän.se																																
V	LUFTHANDLING	www.domän.se																																
W	RÖRANLÄGGNING	www.domän.se																																
L	LANDSKAP	www.domän.se																																
M	MARK	www.domän.se																																
R	YTTRE VA	www.domän.se																																
-	-	www.domän.se																																
C	INFORMATIONSSAMORDNING CAD	www.domän.se																																
OBJEKTNUMMER		OBJEKT																																
UPPDRAGSNUMMER	RITAD/KONSTR AV	HANDLÄGGARE																																
322810	HU/CW/NS	J Granberg																																
DATUM	ANSVÄRIG																																	
2022-06-03	L Tholence																																	
NYBYGGNAD VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE ÖVERSIKT TAKPLAN																																		
SKALA	FORMAT	RITINGSNUMMER	REV																															
1:200	A1	A-41-1-1500																																

FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG

 BORÅS STAD

322810 KRISTINEGRÄND

ORIENTERINGSGIFUR

A TYRÉNS AB www.tyrens.se

K KONSTRUKTION www.domän.se

E EL OCH TELE www.domän.se

V LUFTHANDLING www.domän.se

W RÖRANLÄGGNING www.domän.se

L LANDSKAP www.domän.se

M MARK www.domän.se

R YTTRE VA www.domän.se

- - www.domän.se

C INFORMATIONSSAMORDNING CAD www.domän.se

OBJEKTNUMMER OBJEKT

UPPDRAGSNUMMER RITAD/KONSTR AV HANDLÄGGARE

322810 HU/CW/NS J Granberg

DATUM ANSVÄRIG

2022-06-03 L Tholence

NYBYGGNAD

VÅRD- OCH OMSORGSBOENDE

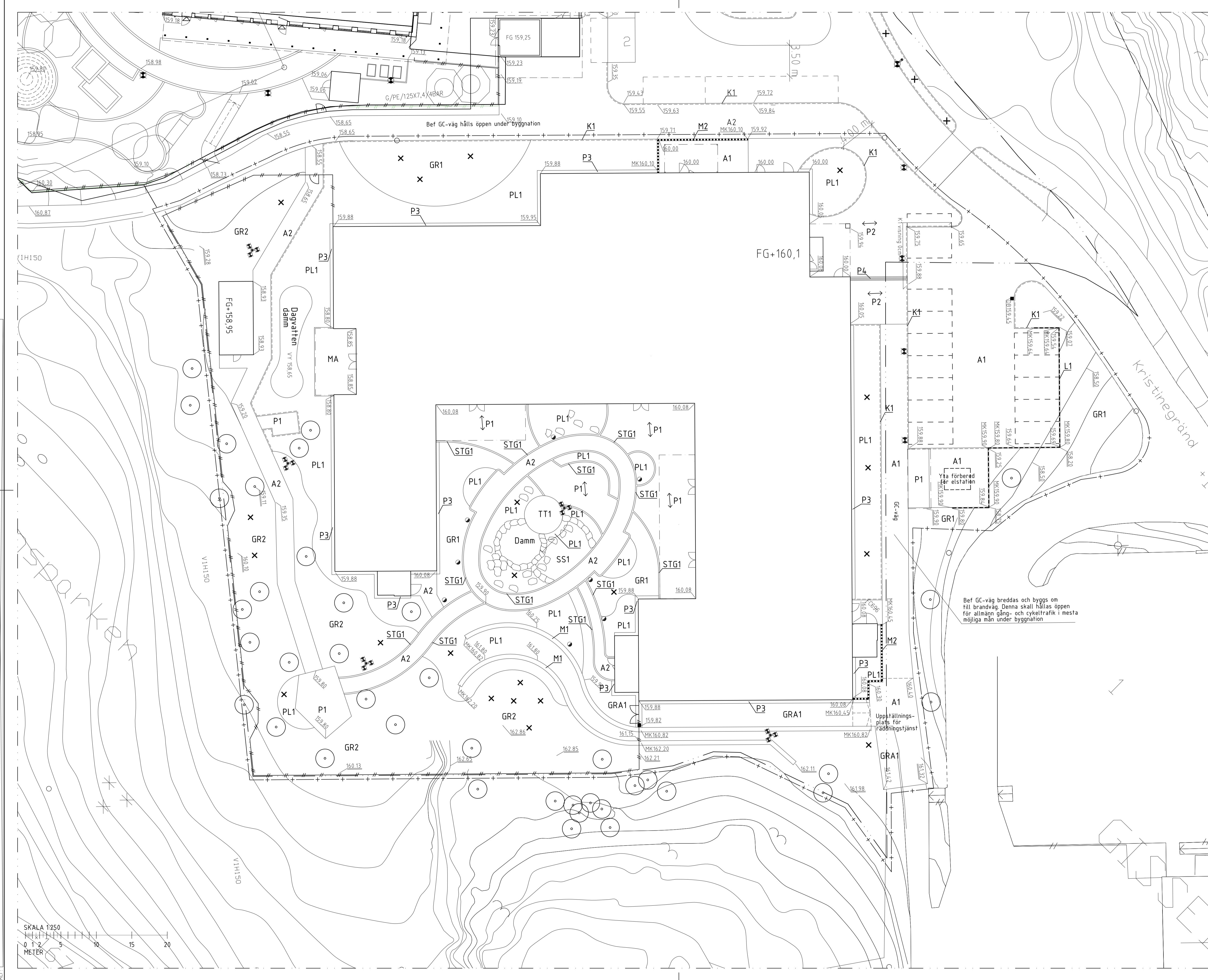
ÖVERSIKT

TAKPLAN

SKALA FORMAT RITINGSNUMMER REV

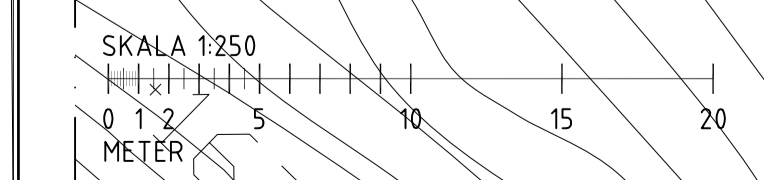
1:200 A1 A-41-1-1500

Bef GC-väg breddas och byggs om till brandväg. Denna skall hållas öppen för allmän gång- och cykeltrafik i mesta möjliga mån under byggnation

BET	ANT	ÄNDRING	AVSER	DATUM	SEN
HANDLINGSTYP					
FÖRFRÅGNINGSUNDERLAG					
KRISTINEGRÄNDS VÅBO					
Nybyggnad av vårdboende					
M LANDSKAPSGRUPPEN AB www.landskapsgruppen.se					
OBJEKTSNUMMER	OBJEKT				
UPPDRAGSNUMMER	RITAD/KONSTR AV	HANDLAGARE			
1913100	URV/EL/PL	UR			
DATUM	ANSVARIG				
2022-06-03	ULF REHNSTRÖM				
HÖJD- OCH YTSKIKTSPLAN					
SKALA	ORIGINALFORMAT	RITINGSNUMMER	REV		
1:200	A1	M-31-1-011			

Akt	Fritt (Utgiftsslag)	Datum xxxx-xx-xx	Datum 2021-11-30	Datum 2022-08-16	Datum	Akt	Fritt (Utgiftsslag)	Datum xxxx-xx-xx	Datum 2021-11-30	Datum 2022-08-16	Datum
		Budget överslag	Budget proj.fram	Budget anslag	Budget			Budget överslag	Budget proj.fram	Budget anslag	Budget
		KSEK	KSEK	KSEK	KSEK			KSEK	KSEK	KSEK	KSEK
	Entreprenadutgifter						Byggherrekostnad				
9641	8212, 8215 Byggnadsarbeten		180 000	164 988			<i>Myndighetskostnader</i>	0	1 300	2 300	0
9641	8222, 8225 UE-arbeten (GE-arvode)					9644	8035 Bygglov		400	1 400	
9641	8232, 8235 Markarbeten					9645	8045 Anslutningsavgifter		900	900	
9641	8242, 8245 Målningsarbeten						<i>Konsultkostnader</i>	867	2 750	2 927	0
9641	8312, 8315 VVS-arbeten					9651	8611,8615 Arkitekter	528	600	1 423	
9641	8322, 8325 Sprinklerinstallation					9651	8621,8625 Landskapsarkitekt	152	430	342	
9641	8332, 8335 Kylinstallation					9651	8631,8635 Geoteknikkonsult		200	165	
9641	8342, 8345 Vattenrening					9651	8641,8645 Konstruktionskonsult		200	72	
9641	8352, 8355 Brandskydd-gassläckn.					9651	8651,8655 VVS-konsult	70	600	227	
9641	8362, 8365 Ventilationsinstallation					9651	8661,8665 Ventilationskonsult				
9641	8372, 8375 Styr- och övervakning					9651	8671,8675 Elkonsult	4	150	142	
9641	8382 Solcellsanläggning					9651	8711,8715 Övriga byggkonsulter	57		62	
9641	8392 Underhåll					9651	8721,8725 Kökskonsult	41	100	127	
9641	8412, 8415 Elinstallation					9651	8731,8735 Akustikkonsult		70	50	
9641	8422, 8425 Hissinstallation					9651	8741,8745 Byggledning				
9641	8432, 8435 Larminstallation					9651	8751,8755 Innemiljö			109	
9641	8512, 8515 Storkök					9651	8771,8775 Brandkonsult	15	300	208	
	Summa entreprenadutgift	0	180 000	164 988	0	9651	8781,8785 Sprinklerkonsult		100		
	Summa byggherrekostnad	1 032	6 000	7 827	0		<i>Kostnader för kontroll</i>	0	300	450	0
	Summa utgifter projektet	1 032	186 000	172 815	0	9631	8025 Ritningskopior				
						9652	8815 Kontroll Bygg			150	
	Utgifter för ersättningslokaler	0	0	0	0	9652	8825 Slut-/garantibesiktning		150	150	
9681	8065 Lokalhyror					9652	8835 Kontroll VVS		50	50	
9641	8522, 8525 Flyttningskostnader					9652	8845 Kontroll Ei		25	25	
9542	8095 Bränsle (El/värme)					9652	8855 Kontroll Hiss		25	25	
						9652	8865 Kontroll Kök		25	25	
9641	8442 Utrangering av byggnad					9652	8875 Kontroll Mark		25	25	
9641	8532,8535 Oförutsett (ÅTA)		4 000	5 185		9652	8885 Kontroll Övrigt				
9641	8214 Byggnadsarbeten index			12 000		9669	8055,8056 Projekt-/byggledning	165	1 500	2 000	
9699	8761,8765 Övriga tjänster						<i>Kapitalutgifter</i>	0	150	150	0
	Summa total för projektet	1 032	190 000	190 000	0	9852	8125 Ränta under byggtid		150	150	
	Yta m² BTA	8 195	8 195	8 269		9859	8135 Dröjsmålsräntor				
	Utgift total kr/m² BTA	126	23 185	22 977			Summa byggherrekostnad	1 032	6 000	7 827	0
	Utgift entreprenad kr/m² BTA	0	21 965	19 953							
	Utgift byggherre kr/m² BTA	126	732	947							

Komponentsavskrivning

Kostnadsfördelning för ny-, ombyggnad samt renovering

Projekt
Upphandlingsform
Objekts-/projektnr
Färdigställt
Dok uppdaterad

Kristinegränd Vård-omsorgsboende
Totalentreprenad
63401 /
2022-08-16

DEL 1

Fördelning av Projektkostnad
- endast blå rutor fylls i av projektledare

Projektledarens totala kalkyl / prognos				Annan Finansiering (PLU, ENERGI etc)	BOKSLUT 2015-12-31 För Komponents- avskrivning	%-fördeln.
Komponent;	Förklaringar;	Redovisad Total PK / prognos kr	%-fördeln.		Komponents- avskrivning	%-fördeln.
1	Mark	Anskaffningsvärde i förkommande fall	0,00%			0,00%
2	Markanläggning - 30 år	Anordningar eller anläggningar som inte är byggnader eller inventarier, t.ex. vägar, parkeringsplatser, plattor, planteringar och lekutrustning.	9 000 000	4,74%	9 000 000	4,74%
	Marksanering	Sanering förorenad mark (ska finansieras i driftbudget)		0,00%		0,00%
3	Stomme / grund - 80 år	Grundläggning inkl schakt, platta, bjälklag, bärande väggar/pelare, takbjälklag, takstolar, ytterväggsstommar / färdiga ytterväggsstommar med puts-tegelbeklädnad	41 000 000	21,58%	41 000 000	21,58%
	Rivningsarbete	Rivningsarbete inkl asbest och pcb-sanering	600 000	0,32%	600 000	0,32%
4	Tak, fasad, fönster - 30 år	Fasadyttskikt inkl infästning, balkongerräcken, stuprör. Fönster, fönsterdörrar, ytterdörrar, entrepartier och glaspartier. Tätskikt tak, tegel- och btpannor, råspont, säkerhetsanordningar, takbryggor, stosar, hängrännor, beslagning.	49 000 000	25,79%	49 000 000	25,79%
5	Stomkomplettering/ byggnadsinventarier/ inredning - 30 år	Trappor, innerväggar, innerdörrar och partier, sakvaror, köksinredningar, badrumsinredningar, övrig inredning. (Avskrivning extern fastighet kontraktstid)		0,00%		0,00%
6	Inre samt yttre ytskikt - 20 år	Inre ytskikt; Golvbeläggningar, målningsbehandlings, kakel, klinker, innertak. Yttre ytskikt; Ommålning fönster, dörrar, träfasader, ytskikt papp- och plåttak	14 388 000	7,57%	14 388 000	7,57%
7	Installationer; el, rör, vent, hiss, kyla - 25 år	Komplett ventilationsanläggning, elanläggning och va-anläggning, undercentraler, hissinstallationer, kyla, storköksutrustning	40 000 000	21,05%	40 000 000	21,05%
8	Vitvaror - 15 år	Kyl, frys, spis, köksfläkt, tvättmaskin, torktumlare	7 000 000	3,68%	7 000 000	3,68%
9	Tekniska installationer - 15 år	Larm, läs, passage, brand, styrkort, solceller, teleanläggning	4 000 000	2,11%	4 000 000	2,11%
10	Övrigt post - fördelning	Projektering Bygg- och projektledning Kreditavräntor Myndighetskostnader Besiktningar, övriga byggherrekostnader Övrigt	2 927 000 2 000 000 150 000 1 400 000 450 000 17 185 000	1,54% 1,05% 0,08% 0,74% 0,24% 9,04%	2 927 000 2 000 000 150 000 1 400 000 450 000 17 185 000	1,54% 1,05% 0,08% 0,74% 0,24% 9,04%
	Restpost	Evakueringskostnader - lokalhyra mm (betydande del) SKALL FINANSIERAS I DRIFTBUDGET Anslutningsavgifter	900 000	0,47%	900 000	0,47%
Produktionskostnad inkl energitäcknader=			190 000 000	1,00	190 000 000	1,00

Beräkningshjälp	Prognos	190 000 000
	Annan finans	0
	Kvarvarande	0
	HB	-190 000 000
	Diff	0

Komponentsavskrivning

Kostnadsfördelning för ny-, ombyggnad samt renovering

Projekt
Upphandlingsform
Objekts-/projektnr
Färdigställt
Dok uppdaterad

Kristinegränd Vård-omsorgsboende

Totalentreprenad
63401 / 0
0
2022-08-16

DEL 2

Fördelning komponenter för
avskrivning
- fylls i av beställare

Lokalförsörjning - fördelning komponenter				Avskriv. tid antal år;	Avskrivnings- kostnad/år
Komponent;	Förklaringar;	Redovisad Total PK / prognos kr	Summa / komp		
1	Mark	Anskaffningsvärde i förkommande fall	0		Oändlig
2	Markanläggning - 30 år	Anordningar eller anläggningar som inte är byggnader eller inventarier, t.ex. vägar, parkeringsplatser, plattytter, planteringar och lekutrustning.	9 000 000		
	Marksanering	Sanering förorenad mark (ska finansieras i driftbudget)	0		
	Övrigt post - fördelning		9 000 000	30	300 000
3	Stomme / grund - 80 år	Grundläggning inkl schakt, platta, bjällklag, bärande väggar/pelare, takbjällklag, takstolar, ytterväggsstommar / färdiga ytterväggsstommar med puts- tegelbeklådning	41 000 000		
	Rivningsarbete	Rivningsarbete inkl asbest och pcb-sanering	600 000		
	Anslutningsavgifter		900 000		
	Övrigt post - fördelning		42 500 000	80	531 250
4	Tak, fasad, fönster - 30 år	Fasadyttskikt inkl infästning, balkongerräcken, stuprör. Fönster, fönsterdörrar, ytterdörrar, entrepartier och glaspartier. Tåtskikt tak, tegel- och btgpannor, råspont, säkerhetsanordningar, takbryggor, stosas, hängrännor, beslagning.	49 000 000		
	Övrigt post - fördelning		49 000 000	30	1 633 333
5	Stomkomplettering/ byggnadsinventarier/ inredning - 30 år	Trappor, innerväggar, innerdörrar och partier, sakvaror, köksinredningar, badrumsinredningar, övrig inredning. (Avskrivning extern fastighet kontraktstid)	0		
	Övrigt post - fördelning		0	30	0
6	Inre samt yttre ytskikt - 20 år	Inre utskikt; Golvbeläggningar, målningsbehandlings, kakel, klinker, innertak. Yttre ytskikt; Ommålning fönster, dörrar, träfasader, ytskikt papp-och plåttak	14 388 000		
	Övrigt post - fördelning		14 388 000	20	719 400
7	Installationer; el, rör, vent, hiss, kyla - 25 år	Komplett ventilationsanläggning, elanläggning och va-anläggning, undercentraler, hissinstallationer, kyla, storköksutrustning	40 000 000		
	Övrigt post - fördelning		40 000 000	25	1 600 000
8	Vitvaror	Kyl, frys, spis, köksfläkt, tvättmaskin, torktumlare	7 000 000		
	Övrigt post - fördelning		7 000 000	15	466 667
9	Tekniska installationer - 15 år	Larm, läs, passage, brand, styrkort, solceller, teleanläggning	4 000 000		
	Övrigt post - fördelning		4 000 000	15	266 667
10	Övrigt post - fördelning	Projektering Bygg- och projektledning Kreditivräntor Myndighetskostnader Besiktningar, övrigabyggherrekostnader Övrigt	2 927 000 2 000 000 150 000 1 400 000 450 000 17 185 000 ingår ovan		
	Restpost	Evakueringskostnader - lokalhyra mm (betydande del) SKALL FINANSIERAS I DRIFTSBUDGET	0		
	Anslutningsavgifter		ingår ovan		
Underlag för komponentsavskrivning		190 000 000		Avskrivn/ år =	5 517 317 kr

Ränta = 1,00%

Ränta = 1 900 000

Kapitalkostnad år 1= 7 417 317

Kapitalkostnadskontering (ifylles av projektadministratör)

Konto	Aktivitet	Objekt	Ansvar	Verksamhet	Fritt
7910	4711				

Richard Svanberg
Handläggare
033 357333

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförsljningsnämnden
Dnr LFN 2022-00265 2.6.1.1

Antagande av entreprenör Kristinegränd vård- och omsorgsboende

Lokalförsljningsnämndens beslut

Lokalförsljningsnämnden beslutar att som entreprenör avseende upphandling gällande nybyggnad av Kristinegränd vård- och omsorgsboende anta xxxxxxxxxxxxxx med lägsta anbud på xx xxxxx kr.

Ärendet i sin helhet

Lokalförsljningsförvaltningens Byggavdelning har enligt öppet förfarande genom inbjudan i annons på Tendsign.com samt Borås Stads upphandling tagit in anbud för antagande av entreprenör avseende upphandling gällande nybyggnad av Kristinegränd vård- och omsorgsboende.

Anbudsöppning har för ovan nämnda ägt rum enligt protokoll 2022-08-16 och har granskats enligt granskningstablå 2022-08-16.

Beslutsunderlag

1. Anbudsöppningsprotokoll
2. Granskningstablå
3. Underlag till beslut om tilldelning

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Monika Jonasson
Handläggare
033 357565

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2022-00223 2.6.1.3

Köp av fastigheten Klibbskivlingen 3 (Klintesväng 10)

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden hemställer Kommunstyrelsen att inleda arbetet med ett förvärv av fastigheten Klibbskivlingen 3, Klintesväng 10, Borås.

Ärendet i sin helhet

Fastighetsägaren AB Bostäder har kommit till Borås Stad som hyresgäst med frågan om det finns intresse för att köpa fastigheten Klibbskivlingen 3, Klintesväng 10. Fastigheten är idag ett inhyrt objekt och Sociala Omsorgsnämnden är idag verksam i lokalerna och ser ett långsiktigt verksamhetsbehov framöver.

Därutöver så äger Borås Stad en närliggande fastighet på Klibbskivlingen 2, Klintesväng 2-6, vilket kommer att underlätta framtida förvaltning.

Beslutsunderlag

1. Klibbskivlingen 3, Klintesväng 10, områdeskarta

Beslutet expedieras till

1. Kommunstyrelsen

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Klibbskivlingen 3, Klintesväng 10, Sjöboklint

Monika Jonasson
Handläggare
033 357385

Datum
2022-08-23

Instans
Lokalförvaltningsnämnden
Dnr LFN 2022-00200 1.1.3.1

Skrivelse Yttrande över Remiss: Borås Stads Miljöprogram

Lokalförvaltningsnämndens beslut

Lokalförvaltningsnämnden beslutar att tillstyrka remissen.

Ärendet i sin helhet

Miljöprogrammet beskriver ett övergripande arbetssätt som är en del i processen för att samla ihop stadens miljöarbete. Borås Stads miljöarbete grundar sig i ett tillitsbaserat arbetssätt som innebär att verksamheterna i högre utsträckning styr vad, hur och när de arbetar med olika frågor.

Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljöpåverkan samt öka vår positiva påverkan. Miljöprogrammet ska fungera som en del i en övergripande plattform för att driva på och sätta ramarna för Borås Stads strategiska och systematiska arbete med den ekologiska hållbarhetsdimensionen.

Lokalförvaltningsnämnden ser särskilt positivt på hur Borås Stads miljöprogram pekar ut riktningen för hur stadens miljöarbete ska bidra till att uppfylla regionala åtgärdsprogram, nationella och globala miljömål.

Vidare ser Lokalförvaltningsnämnden värdet av att det är ett tillitsbaserat program med utgångspunkt i att varje nämnd/bolag får integrera ramar och arbetsområden i sin verksamhet. Det ger en bra grund för att de olika nämnderna/förvaltningarna ska kunna ta fram egna miljömål att arbeta vidare med i den egna organisationen.

Som en övergripande plattform blir Borås Stads Miljöprogram en värdefull funktion som samlar ihop miljöarbetet inom staden.

I kapitel 6 Arbetsområde, bör de tre huvudområdena vara indelade i tre olika kapitel: 6.1 Hållbar natur, 6.2 Hållbart samhälle och 6.3 Hållbar konsumtion, för att de ska bli tydligt.

Beslutsunderlag

1. Missiv
2. Borås Stads Miljöprogram

Beslutet expedieras till

1. Miljö- och konsumentnämnden

Helene Sandberg
Ordförande

Anders Waldau
Förvaltningschef

Mikael Lund, 033-35 35 64
Mikael.lund@boras.se

Missiv till remiss Miljöprogram

Remissprocess

Obligatoriska remissinstanser:

Alla nämnder och bolagsstyrelser i Borås Stads kommunkoncern
Alla partier som är representerade i Borås Stads kommunfullmäktige

Valfria remissinstanser:

Länsstyrelsen Västra Götaland
Allmänheten via Borås Stads hemsida

Remisstid:

Sista svarsdatum är den 31 augusti 2022.
Efter remisstiden kommer remissvaren sammanställas och eventuella ändringar arbetas in i dokumentet. Miljö- och konsumentnämnden beslutar sedan om programmet, som sedan skickas vidare för beslut i kommunfullmäktige.

Svar:

Svar lämnas via e-post till miljo@boras.se, ange diarienummer 2022-1430 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.
Nämndens/bolagsstyrelsens yttrande ska innehålla en kort sammanfattning. Denna kommer att användas i den sammanställning av remissvar som ingår i det beslutsunderlag som presenteras för miljö- och konsumentnämnden.

Reservationer, särskilda yttranden och protokollsanteckningar skall alltid redovisas tillsammans med nämndens/styrelsens beslut.

När ni svara så tänk på:

- Svaret ska vara så kortfattat och konkret som möjligt.
- Svara med hänvisning till sidnumrering.
- Ta upp både det som ni ser som styrkor i miljöprogrammet och det ni tycker saknas eller behöver ändras. Motivera kortfattat.
- Nämndens/bolagets yttrande skall innehålla en kort sammanfattning
- Yttranden skall alltid innehålla ett tydligt ställningstagande till det remitterade ärendet (tillstyrker, avstyrker, avstår från att yttra sig).

Miljöförvaltningen

Datum
2022-05-10Dnr
2020-1430

Vi önskar att ni även beaktar följande i era svar:

- Vad är er samlade uppfattning om miljöprogrammet?
- Vad anser ni om de gemensamma målen?
- Vad tycker ni om arbetssättet med genomförande, uppföljning och samordning?
- Hur kan er organisation bidra, exempelvis i expertgruppen?

Frågor:

Frågor kan besvaras av handläggare:

Mikael Lund, allmänna frågor, program, handlingsplaner och mål

Mejladress: mikael.lund@boras.se

Telefon: 033-35 35 64

Nina Lundin, allmänna frågor, program, handlingsplaner och mål

Mejladress: nina.lundin@boras.se

Telefon: 0734-327848

Underlag:

Bilaga. Remissversion Miljöprogram inklusive bilaga (1)

Bakgrund

Borås påverkas av förändrade förutsättningar i miljön. För att långsiktigt bevara och skydda våra resurser och ekosystemtjänster behöver vi planera, konsumera och agera hållbart. Minskad biologisk mångfald och ökad förekomst av farliga kemikalier i vår närmiljö är exempel på konsekvenser av en ohållbar användning av naturresurser, både historiskt och i nutid. Även Borås Stad som organisation och kommunens invånare använder sig av jordens resurser på ett ohållbart sätt. Vi är en del av problemet, men också en del av lösningen. Genom ett framgångsrikt miljöarbete ska vi lägga grunden för ekologisk hållbarhet och skapa en stad med hög livskvalitet där luft, mark och vatten blir renare och våra naturområden mer variationsrika.

Borås Stad har under en lång tid varit drivande i miljöarbetet och ska fortsatt vara en av Sveriges ledande miljökommuner. Borås Stad har i dagsläget miljömål men det saknas ett helhetstänk och ett övergripande arbetssätt för att samla ihop stadens miljöarbete. 2021 begärdes en förlängning av nuvarande miljömål med ett år för att hinna omstrukturera arbetssätt och processer i ett nytt strategiskt dokument som innefattar stora delar av stadens miljöarbete. Miljöprogrammet ingår i stadens samlade miljö- och klimatarbete tillsammans med övriga styrdokument som exempelvis energi- och klimatprogrammet, avfallsplan och VA-plan.

En omvärldsanalys av andra kommuners miljöarbete och vårt interna arbete har mynnat ut i ett miljöprogram som utgår ifrån globala-, nationella-, regionala- miljömål och lokala åtaganden. Programmet pekar ut tre huvudområden, Hållbar natur, Hållbart samhälle och Hållbar konsumtion, för hur Borås Stad ska intensifiera arbetet med att minska övergripande negativ miljöpåverkan, skapa hälsosamma livsmiljöer, minska negativa effekter på biologisk mångfald och arbeta efter en mer strukturerad process. Vi ska skapa en organisation och ett samhälle som är mer motståndskraftiga mot förändringar i vår miljö.

Inom ramen för miljöprogrammet ska stadens verksamheter ansvara för att ta fram handlingsplaner, miljöberättelser och åtgärder. Arbetet genomförs med stöd av en

Datum
2022-05-10Dnr
2020-1430

expertgrupp med specialkompetens inom utvalda områden och en arbetsgrupp bestående av tjänstepersoner från Miljöförvaltningen och Stadsledningskansliet. Verksamheterna ska integrera arbetet med miljöprogrammet i processen med miljöcertifiering. Miljökoordinatorer skall samordna miljöarbetet gällande Miljöprogrammet på respektive förvaltning och bolag samt ansvarar för att bistå nämnd eller styrelse i att uppfylla kunskapskravet i Miljöbalken. Miljö- och konsumentnämnden ansvarar för samordning, analys, uppföljning och sammanställning av Miljöprogrammet samt föreslår politiska åtgärder och budgetuppdrag till Kommunfullmäktige.

Borås stads Miljöprogram ersätter från och med 1 januari 2023 tidigare beslutade miljömål och miljöpolicy vilka miljö- och konsumentnämnden ansvarar för att revidera och följa upp.

Vi har förhoppningar om att vårt förslag till miljöprogram som nu går på remiss leder till att vi uppnår mål och åtaganden samt en ökad handlingskraft och nya arbetssätt i stadens miljöarbete.

Agneta Sander
Förvaltningschef

Elin Johnsson
Avdelningschef

Miljöförvaltningen

POSTADRESS
501 80 Borås

BESÖKSADRESS
Sturegatan 42

WEBBPLATS
boras.se

E-POST
miljo@boras.se

TELEFON
033-35 30 00

Borås Stads Miljöprogram

Borås Stads Styrdokument

Aktiverande

STRATEGI – avgörande vägval för att nå målen för Borås

PROGRAM – verksamheter och metoder i riktning mot målen

PLAN – aktiviteter, tidsram och ansvar

Normerande

POLICY – Borås Stads hållning

RIKTLINJER – rekommenderade sätt att agera

REGLER – absoluta gränser och ska-krav

Fastställt av: Kommunfullmäktige

Datum: xxx-xx-xx

Dnr:

För revidering ansvarar: Miljö- och konsumentnämnden

För uppföljning ansvarar: Miljö- och konsumentnämnden

Dokumentet gäller för: Alla nämnder, förvaltningar och bolag

Dokumentet gäller till och med: 2026

Innehåll

Borås Stads Miljöprogram	1
Innehåll.....	2
1 Inledning	3
2 Syfte.....	3
3 Mål	3
4 Miljöpolicy.....	3
4.1.1 Principer för Borås Stads verksamheter.....	3
5 Gemensamma ramar.....	4
6 Arbetsområden.....	4
6.1 Hållbart samhälle.....	5
6.2 Hållbar konsumtion.....	6
7 Arbetssätt.....	7
8 Uppföljning	7
9 Bilagor.....	8

1 Inledning

Borås Stad skall vara drivande och ledande inom miljöområdet. Med vårt gemensamma miljöarbete vill vi skapa hälsosamma livsmiljöer, ett rikt växt- och djurliv, ökad biologisk mångfald och god livskvalitet för boråsarna.

Miljöprogrammet beskriver ett övergripande arbetssätt som är en del i processen för att samla ihop stadens miljöarbete. Borås Stads miljöarbete grundar sig i ett tillitsbaserat arbetssätt som innebär att verksamheterna i högre utsträckning styr vad, hur och när de arbetar med olika frågor. Ramen för det tillitbaserade arbetet är de målsättningar som beskrivs i detta dokument och i tillhörande andra styrdokument på miljöområdet. Globala hållbarhetsmål inom Agenda 2030, nationella miljömål, regionala åtgärdsprogram (Bilaga 1), Miljöbalken och vår lokala miljö har varit utgångspunkter i arbetet att ta fram Miljöprogrammet. Borås Stads miljöprogram ersätter från och med 1 januari 2023 tidigare beslutade miljömål och miljöpolicy.

2 Syfte

Borås Stads alla verksamheter ska arbeta för att minska Borås Stads negativa miljöpåverkan samt öka vår positiva påverkan. Miljöprogrammet ska fungera som en del i en övergripande plattform för att driva på och sätta ramarna för Borås Stads strategiska och systematiska arbete med den ekologiska hållbarhetsdimensionen.

3 Mål

Målet är att skapa hälsosamma livsmiljöer, ökad biologisk mångfald, minskad resursanvändning och en god livskvalitet för boråsarna.

4 Miljöpolicy

Borås Stads miljöarbete ska förebygga och åtgärda miljöproblem samt öka kommunens positiva miljöpåverkan. Borås Stad ska vara en ledande miljökommun som är lyhörd för andras erfarenheter och delar sina egna erfarenheter på en lokal, nationell och internationell nivå. Miljöarbete och miljöhänsyn ska integreras i alla verksamheter inom kommunkoncernen. Arbetet ska präglas av ständiga förbättringar genom analys, utvärdering, utveckling och samarbete.

4.1.1 Principer enligt Miljöbalken

Principer och krav gäller Borås Stads verksamheter.

- **Kunskapskravet.** Vi skaffar oss den kunskap som behövs för att skydda människors hälsa och miljö samt för att bibehålla och utveckla ett rikt växt- och djurliv
- **Försiktighetsprincipen.** Vi arbetar för att förebygga och minska risker för skador på hälsan eller miljön.

- **Hushållningsprincipen.** Vi använder råvaror, mark och energi så effektivt som möjligt.
- **Kretsloppsprincipen.** Vi väljer produkter som vi kan återanvända eller återvinna och ta om hand med minsta möjliga resursanvändning.
- **Lokaliseringsprincipen.** Vi väljer platser så att verksamheten kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och för miljön.
- **Utbytesprincipen.** Vi ersätter och minskar antalet miljö- och hälsofarliga produkter, ämnen och metoder, med mindre skadliga alternativ.
- **Principen för ett rikt växt och djurliv.** Vi är ett föredöme genom att sköta och nyttja vårt markinnehav på ett sätt som ökar möjligheterna att uppnå nationella miljömål kopplade till biologisk mångfald samt minska negativa effekter av invasiva arter.

Miljöbalken trädde i kraft 1 januari 1999. Syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer kan leva i en hälsosam och god miljö. Många bestämmelser som ingick i tidigare miljölagstiftning har fått en vidare tillämpning i och med miljöbalken.

Miljöbalken berör alla typer av åtgärder, oavsett om de ingår i den enskildes dagliga liv eller i någon form av näringsverksamhet.

Faktaruta om MB

Från Naturvårdsverket.se

5 Gemensamma ramar

Arbetet med Miljöprogrammet utgår från följande ramar som är obligatoriska för alla stadens verksamheter.

- Samtliga anställda och förtroendevalda ska genomgå en miljöutbildning och uppdatera kunskapen vart 3:e år.
- Varje bolag och förvaltning ska ha ett certifierat miljöledningssystem eller uppfylla kriterierna för ett certifierat miljöledningssystem.
- Varje bolag och förvaltning som berörs ska arbeta efter åtaganden i Regionala åtgärdsprogrammet för miljömål.
- Varje bolag och förvaltning ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser för att realisera Miljöprogrammet.

6 Arbetsområden

Miljöprogrammet fastslår tre huvudområden för att nå ett miljömässigt hållbart Borås. Verksamheterna ska arbeta utifrån områdena **Hållbar natur**, **Hållbart samhälle** och **Hållbar konsumtion**. Inom varje huvudområde finns delområden som verksamheterna ska arbeta utifrån.

Hållbar natur

Vår gemensamma natur är en viktig del i att klara framtida utmaningar på miljöområdet. Dessa utmaningar kräver utveckling av nya arbetssätt och tankesätt i hela kommunkoncernen. Nedanstående områden är identifierade som Borås Stads största utmaningar där vi har möjlighet att bidra med positiva förbättringar inom naturområdet. Vi ska arbeta utifrån det Regionala åtgärdsprogrammet för miljömål.

Biologisk mångfald

Borås Stad ska arbeta för att öka den biologiska mångfalden och skapa ett rikt växt- och djurliv. Vi ska vara ett föredöme genom att sköta och nyttja vårt markinnehav på ett sätt som skapar hälsosamma livsmiljöer för djur och växter. Vi ska även arbeta för att minska negativa effekter av invasiva arter. Skyddsvärda arter, naturtyper och naturområden ska skyddas, utvecklas eller nyskapas.

Miljöövervakning

Arter, föreningar, värdefulla naturtyper och naturområden ska kartläggas och dokumenteras.

Blågrön infrastruktur

Vid planering av bebyggelse och infrastruktur ska sammanhängande rekreativstråk och ekologiska spridningskorridorer säkerställas. Vi ska bibehålla eller förstärka befintliga gröna och blåa stråk.

Levande sjöar och vattendrag

Vi ska minska de miljömässigt negativa belastningarna på våra sjöar och vattendrag och arbeta för att skapa god kemisk och ekologisk status. Det ska fortsatt vara god närhet för människor och djur till våra sjöar och vattendrag.

Kompensationsåtgärder

Negativa konsekvenser på skyddsvärda arter eller gröna, blå och kulturella miljöer och strukturer som uppkommer av exploatering ska kompenseras.

Ekosystemtjänster

Ekosystemtjänster ska kartläggas, dokumenteras, skyddas, utvecklas eller nyskapas. Goda miljöförhållanden ska skapas genom multifunktionella lösningar där offentliga platser fyller flera olika funktioner. Fungerande ekosystemtjänster ska vara en målsättning och en indikator för att uppnå balans i ekosystem och bebyggda miljöer.

Kommunikation

Berörda verksamheter ska bidra till ökad kunskap om hållbar natur genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

6.1 Hållbart samhälle

Borås Stad ska bidra till att skapa ett hållbart samhälle genom att arbeta för en god samhällsplanering. Samhällets utformning ska ge en ökad motståndskraft mot pågående och kommande miljöutmaningar. Vi ska arbeta för att ge människor, djur och natur en god och hälsosam livsmiljö fri från störningar och

skadliga ämnen. En hållbar planering av grönytor, områden för friluftsliv, sport och rekreation samt bebyggelse och infrastruktur är av största vikt.

Ren luft, mark och vatten

Vi ska minska risken för negativ påverkan från miljögifter och föroreningar i luft, mark och vatten från exempelvis trafik, markradon och förorenad mark samt kartlägga buller, vattenstatus, förorenad mark och grönområden.

Mindre buller

Vi ska minska negativa effekter av buller genom att använda lösningar som genom sin utformning och sitt material har en skyddande funktion samt ger positiva miljöeffekter. Vi ska värna bullerfria, så kallade tysta områden.

Hållbar fysisk planering och bebyggelse

Vid planering av bebyggelse, infrastruktur och grönområden ska vi arbeta för att säkerställa en god och hälsosam livsmiljö för natur, djur och människor. Vi ska ta fram nyckeltal för så kallade friytor i bostadsområden.

Hushållning av resurser

Borås stad ska ha en långsiktigt god hushållning med mark- och vattenområden. Det kan exempelvis handla om att värna jordbruksmark, att värna opåverkade och ekologiskt känsliga mark- och vattenområden från exploatering samt att återskapa våtmarker

Kommunikation

Berörda verksamheter ska inspirera till förändrade beteendemönster och öka kunskapen om hållbara samhällen genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

6.2 Hållbar konsumtion

Varor och tjänster påverkar vår miljö under hela livscykeln genom tillverkning, användning, underhåll, återbruk, återvinning, avfallshantering och transporter i alla led. Pressen på våra gemensamma resurser är stor då världens befolkning och konsumtion ständigt ökar. Uttaget av jungfruligt material måste minska och vi måste istället bli bättre på att nyttja det material som redan finns i kretsloppet.

Giftfri upphandling

Vid nyinköp och upphandling ska produkter med lägsta möjliga innehåll av skadliga ämnen väljas. Att minska och fasa ut mängden skadliga och miljöfarliga ämnen inom våra verksamheter ska prioriteras utifrån SIN-listan*. **OBS fotnot på vad är SIN listan?**

*SIN List är en databas med ämnen som enligt miljöorganisationen ChemSec uppfyller kriterierna för att vara särskilt farliga, så kallade SVHC-ämnen, enligt Reach, men som ännu inte har tagits upp av lagstiftningen. SIN List kan användas som en vägledning för de som vill gå före lagstiftningen och fasa ut farliga ämnen. Detta skall ligga som fotnot.

Livsmedel

Borås Stads kök och inköp av livsmedel ska motsvara KRAV:s kriterier för certifiering för nivå silver eller högre. Borås Stad ska öka andelen närproducerade livsmedel.

Cirkulära flöden

Vid nyinköp ska inköp av återbrukade produkter, eller produkter där materialet kommer från ett cirkulärt flöde, prioriteras. Livslängd och möjlighet till reparation ska vara tungt vägande faktorer i upphandling av varor. Engångsartiklar ska ersättas med flergångsartiklar där det är möjligt.

Kommunikation

Berörda verksamheter ska inspirera till förändrade beteendemönster och öka kunskapen om hållbar konsumtion genom kommunikation och rådgivning såväl internt som externt.

7 Arbetsätt

Alla nämnder och bolagsstyrelser inom Borås Stad ska arbeta för att integrera Miljöprogrammet, gemensamma ramar och de utpekade områdena i respektive budget och verksamhetsplan. Borås Stad ska etablera en förvaltningsövergripande organisation bestående av en arbetsgrupp med tillhörande expertgrupp. Expertgruppen kommer tillsammans med arbetsgruppen ge stöd åt alla nämnder och styrelser i arbetet med åtaganden och mål, och i arbetet med att ta fram handlingsplaner och miljöberättelser. Expertgruppen kommer att bestå av miljökoordinatorer eller representanter från olika förvaltningar och bolag med expertkompetens inom huvudområdena.

Miljökoordinatorer skall samordna miljöarbetet gällande miljöprogrammet på respektive förvaltning och bolag samt ansvarar för att bistå nämnd eller styrelse i att uppfylla kunskapskravet i Miljöbalken.

Verksamheten ska integrera arbetet med Miljöprogrammet i processen med miljöcertifiering. Förvaltningar och kommunala bolag ska ta fram handlingsplaner och miljöberättelser utifrån de tre arbetsområdena i Borås Stads miljöprogram: Hållbar natur, Hållbart samhälle och Hållbar konsumtion. För att göra detta krävs att verksamheterna:

- Kartlägger nuläget inom de tre arbetsområdena och underliggande delområden
- Prioriterar och beskriver inom vilka arbetsområden och delområden som verksamheten har störst påverkan och beslutar om lämpliga mål och åtgärder
- Förankrar handlingsplan och beslutar i nämnd eller styrelse
- (Från och med år 2) Uppdaterar handlingsplaner efter revidering och eventuella förändringar i arbete, mål eller åtgärder.

Verksamhetens medarbetare behöver ha lämplig kompetens för att genomföra sitt arbete på ett miljömässigt hållbart sätt. Verksamheten ska årligen följa upp sitt miljöarbete och arbeta för att förbättra det. Miljödokumentationen ska förankras och beslutas i hela verksamheten, inklusive verksamhetens ledning och nämnd.

8 Uppföljning

Nämnder och styrelser ansvarar för integrering av miljöprogram, gemensamma mål, framtagande av handlingsplan, miljöberättelser, regionala åtgärdsprogrammet för miljömål och rapportering till Miljö- och konsumentnämnden. Rapportering görs av verksamheternas miljökoordinatorer eller miljörapportörer. Miljö – och konsumentnämnden ansvarar för samordning, analys, uppföljning och sammanställning av Miljöprogrammet samt föreslår politiska åtgärder och budgetuppdrag till Kommunfullmäktige.

9 Bilagor

Bilaga 1. Globala och nationella mål kopplat till programmet

Remiss